EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2022
COM(2022) 303 final

Dokument o politiki

v zvezi z razvojem večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja v skladu s členom 8(4) Uredbe (EU) 2019/1896

1. *UVOD*

V schengenski strategiji z dne 2. junija 2021 sta bila opredeljena dva pomembna pogoja za v celoti delujoče in odporno schengensko območje. To sta integriran pristop k upravljanju zunanjih meja in uspešno izvajanje novega mandata Evropske agencije za mejno in obalno stražo, splošno znane kot Frontex. V njej je bilo zlasti poudarjeno, da je treba „zagotoviti strateški okvir in operativne elemente, ki so potrebni za boljšo povezanost naših politik in s tem odpravo vrzeli med varovanjem meja, varnostjo, vračanjem in migracijami, pri čemer je treba stalno zagotavljati varstvo temeljnih pravic“.

Da bi Evropska unija in njene države članice ta cilj uresničile, morajo sodelovati, zlasti v okviru evropske mejne in obalne straže, da bi dosegle popolnoma učinkovito **evropsko integrirano upravljanje meja**, ki združuje vse ustrezne akterje na evropski in nacionalni ravni. V tem okviru bi bilo treba evropsko integrirano upravljanje meja v celoti vključiti tudi v schengenski cikel.

Kot je napovedano v schengenski strategiji, bo izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja usmerjal **cikel večletne strateške politike** (cikel politike za evropsko integrirano upravljanje meja), ki bo pripravljen v skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2019/1896[1] (uredba o evropski mejni in obalni straži). Cikel večletne strateške politike bo usmerjal, kako naj bi evropska mejna in obalna straža v naslednjih petih letih učinkovito delovala kot struktura in izvajala evropsko integrirano upravljanje meja. Na **operativni ravni** naj bi ta cikel zagotavljal skupni okvir, ki bi usmerjal vsakodnevno delo več kot 120 000 uradnikov evropske mejne in obalne straže iz nacionalnih organov in agencije Frontex.

V skladu s členom 8(4) uredbe o evropski mejni in obalni straži Komisija s tem **dokumentom o politiki** začenja posvetovanje z Evropskim parlamentom in Svetom o pripravi večletne strateške politike. Posvetovanje bo osredotočeno zlasti na poglavje 5 tega dokumenta o politiki, v katerem so opredeljene ***prednostne naloge politike*** in ***strateške smernice*** za **petletno** obdobje v zvezi s 15 elementi evropskega integriranega upravljanja meja iz člena 3 uredbe o evropski mejni in obalni straži.

Komisija bo poleg tega pridobila mnenja institucij o tem, kako določiti **celosten, enoten in neprekinjen proces** za zagotavljanje strateških smernic vsem zadevnim akterjem evropske mejne in obalne straže ter drugim evropskim in nacionalnim akterjem, da se zagotovi usklajeno izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja. S tem se bo zagotovilo, da bodo ustrezno upoštevani novi nastajajoči izzivi in da bo prednostne naloge mogoče prilagoditi spreminjajočim se potrebam. Poleg tega bi ta mehanizem upravljanja moral postati del cikla večletne strateške politike.

[1] Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624.

Na podlagi tega posvetovanja naj bi **Komisija** pripravila **sporočilo o večletni strateški politiki za evropsko integrirano upravljanje meja**, s katerim bo do konca leta 2022 vzpostavljeno politično usmerjanje za evropsko integrirano upravljanje meja za petletno obdobje. Ta cikel se bo nadalje izvajal s tehnično in operativno strategijo, ki jo bo sprejel upravni odbor agencije Frontex, ter z nacionalnimi strategijami držav članic.

2. *OPIS CIKLA VEČLETNE STRATEŠKE POLITIKE ZA EVROPSKO INTEGRIRANO UPRAVLJANJE MEJA*

V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (člen 77(1), točka (c)) mora Evropska unija pripraviti politiko, s katero bi zagotovila, da bi se „postopno uvedel integriran sistem upravljanja zunanjih meja“. Elementi, načela in glavni deležniki za evropsko integrirano upravljanje meja so bili prvič določeni leta 2016 v uredbi o evropski mejni in obalni straži, nato pa so bili podrobneje opredeljeni v njeni spremembi iz leta 2019[2], s katero je določen tudi cikel politike za evropsko integrirano upravljanje meja kot strateški okvir upravljanja za učinkovito izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja. **Strateški cilj** cikla te politike je opredeliti, kako bi morala evropska mejna in obalna straža skladno, integrirano in sistematično obravnavati izzive na področju upravljanja meja in vračanja.

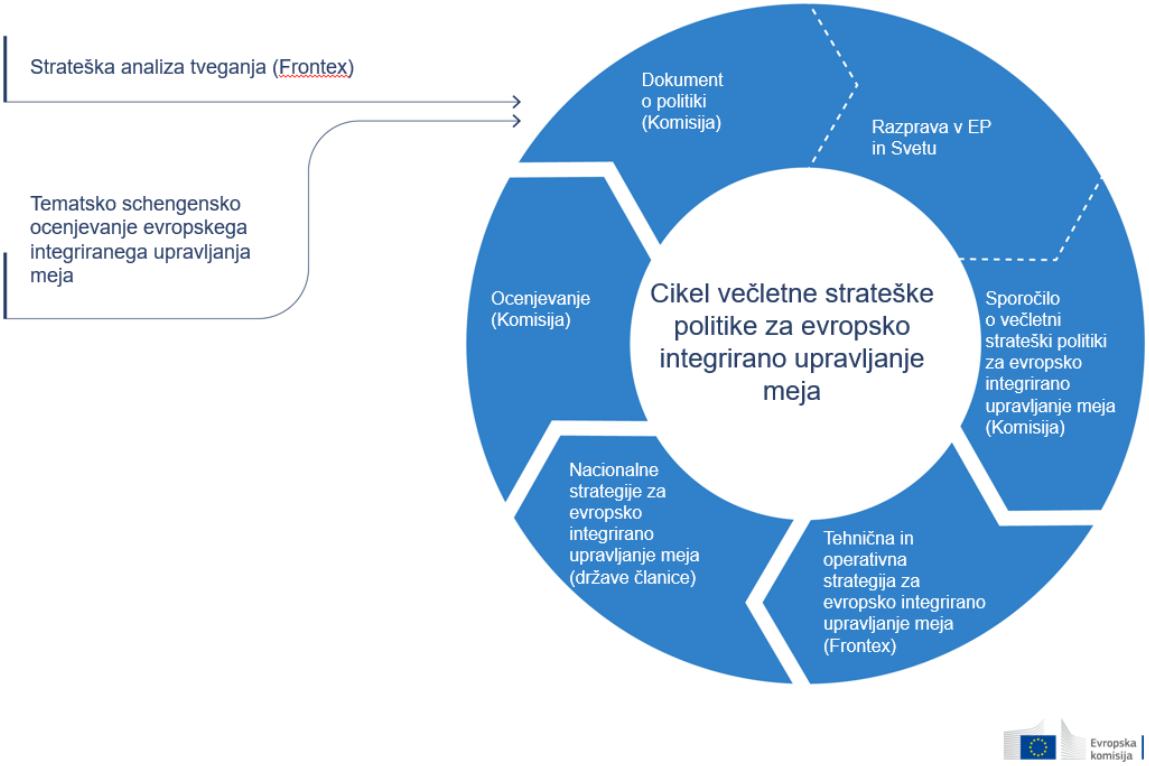
Struktura cikla večletne strateške politike

Struktura petletnega cikla večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja je sestavljena iz štirih glavnih komponent:

1. politične usmeritve institucij EU;
2. tehnične in operativne strategije upravnega odbora agencije Frontex za evropsko integrirano upravljanje meja;
3. nacionalnih strategij držav članic za evropsko integrirano upravljanje meja;
4. ocene, ki jo opravi Komisija, za ponovni zagon cikla.

[2] Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019).

Slika 1: Cikel večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja

(a) *Politična usmeritev*

Komisija je ta dokument o politiki pripravila na podlagi **strateške analize tveganja za evropsko integrirano upravljanje meja**, ki jo je agencija Frontex julija 2020 predložila Komisiji, Evropskemu parlamentu in Svetu ter v kateri so opredeljeni izzivi v zvezi z evropskim integriranim upravljanjem meja za naslednjih deset let. Komisija je upoštevala tudi priporočila, ki izhajajo iz tematskega schengenskega ocenjevanja, izvedenega v obdobju 2019–2020, v zvezi z nacionalnimi strategijami držav članic za integrirano upravljanje meja.

Za pripravo strategije za evropsko integrirano upravljanje meja so odgovorne institucije Unije. Zato je ključno, da Komisija, Evropski parlament in Svet učinkovito sodelujejo pri vzpostavljanju političnega okvira za usmerjanje evropskega integriranega upravljanja meja. Za sprejetje tega okvira je primeren dokument sporočilo, v katerem bi bila opredeljena večletna strateška politika za evropsko integrirano upravljanje meja.

(b) *Tehnična in operativna strategija agencije Frontex za evropsko integrirano upravljanje meja*

Agencija Frontex ima v skladu s členom 8(5) uredbe o evropski mejni in obalni straži nalogo, da s sklepom upravnega odbora in na podlagi predloga izvršnega direktorja Agencije oblikuje **tehnično in operativno strategijo za evropsko integrirano upravljanje meja**. Navedeno

strategijo je treba pripraviti v tesnem sodelovanju z državami članicami in Komisijo. Strategija mora biti v skladu s členom 3 uredbe o evropski mejni in obalni straži, Agencija pa mora v utemeljenih primerih upoštevati specifične razmere držav članic, zlasti njihovo geografsko lego. Temeljiti bi morala na sporočilu Komisije o večletni strateški politiki na področju evropskega integriranega upravljanja meja, v njej pa bi bilo treba upoštevati tudi ustrezne zahteve veljavne zakonodaje o schengenski ureditvi.

Zahteve glede tehnične in operativne strategije za evropsko integrirano upravljanje meja
• Za usmerjanje pri pripravi strategije ter nadzor nad njeno pripravo in postopkom njenega izvajanja sta pristojna upravni odbor agencije Frontex in njegova posebna delovna skupina za evropsko integrirano upravljanje meja; • strukturiranost na podlagi 15 elementov iz člena 3 uredbe o evropski mejni in obalni straži; • skladnost s političnimi usmeritvami, ki jih zagotovijo institucije EU; • enotna strategija za evropsko mejno in obalno stražo, ki vključuje tako agencijo Frontex kot nacionalne organe držav članic za upravljanje meja; • zajeti so ukrepi ne le na ravni EU, temveč tudi na nacionalni ravni, vključno z ukrepi za usklajevanje praks, standardizacijo tehničnih sredstev in operativno interoperabilnost; • strategija zajema petletno obdobje, po možnosti ob upoštevanju programskega cikla večletnega finančnega okvira; • strategiji je priložen akcijski načrt, v katerem so opredeljeni ključni ukrepi, časovni okvir, mejniki, potrebna sredstva in ureditev spremljanja.

(c) *Nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja*

Države članice ohranjajo **glavno pristojnost za upravljanje svojih zunanjih meja** v svojem interesu in interesu vseh držav članic. Zato je treba za učinkovito izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja strategije, oblikovane na ravni EU, uvesti v uporabo na nacionalni ravni. Države članice morajo zato v skladu s členom 8(6) uredbe o evropski mejni in obalni straži oblikovati **nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja**.

Zahteve za nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja
• Ena strategija za integrirano upravljanje meja za vsako državo članico; • vzpostavitev nacionalne centralizirane strukture upravljanja za evropsko integrirano upravljanje meja, ki usklajuje vse ustrezne organe, vključene v upravljanje meja in vračanje, ter upošteva učinke drugih politik EU, ki jih na zunanjih mejah držav članic v skladu s svojimi pooblastili izvajajo pristojni nacionalni organi, kot so carinski organi in organi za sanitarni nadzor; • strategije so razvite v skladu s politično strategijo, ki jo opredelijo institucije EU, tehnično in operativno strategijo Agencije ter schengenskimi zahtevami; • strategije temeljijo na 15 elementih iz člena 3 uredbe o evropski mejni in obalni straži, vendar zajemajo tudi področja v nacionalni pristojnosti, kadar se to šteje za primerno; • določitev nacionalnih ureditev upravljanja meja in sodelovanja v ustreznih mehanizmih EU, ki jih usklajujejo agencija Frontex in drugi ustrezni akterji EU; • jasna opredelitev sedanjega in načrtovanega razporejanja človeških in finančnih virov

ter glavnih faz za razvoj potrebne infrastrukture;
- vzpostavitev mehanizma za pregled in spremljanje;
- strategije zajemajo večletno obdobje, po možnosti ob upoštevanju programskega cikla večletnega finančnega okvira;
- strategijam je priložen akcijski načrt, v katerem so opredeljeni ključni ukrepi, časovni okvir, mejniki, potrebna sredstva in ureditev spremljanja.

(d) *Ocena cikla integriranega upravljanja meja*

Komisija bo štiri leta po sprejetju sporočila o večletni strateški politiki za evropsko integrirano upravljanje meja opravila temeljito oceno, kako to politiko izvajajo vsi deležniki na ravni EU in nacionalni ravni, da bi pripravila naslednji cikel večletne strateške politike.

Struktura evropske mejne in obalne straže

Uredba o evropski mejni in obalni straži vzpostavlja celovito strukturo za **evropsko mejno in obalno stražo**, ki združuje agencijo Frontex in približno 50 do 60 organov držav članic, pristojnih za upravljanje meja (vključno z obalnimi stražami pri opravljanju nalog varovanja meje) in vračanje. Z navedeno uredbo je evropski mejni in obalni straži naložena tudi naloga, da zagotavlja učinkovito izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja v duhu **deljene odgovornosti**. Z izkoristkom celotnega potenciala evropske mejne in obalne straže bi nastale dejanske in potrebne spremembe na terenu. V ta namen bi morale EU in države članice skupaj izkoristiti to novo strukturo in okrepiti strukture upravljanja evropske mejne in obalne straže, hkrati pa okrepiti njene nove operativne zmogljivosti z boljšim in hitrejšim usklajevanjem na ravni EU.

Struktura upravljanja evropske mejne in obalne straže mora zagotavljati, da so dejavnosti agencije Frontex ter nacionalnih mejnih organov in organov za obalno stražo v celoti usklajene s političnimi cilji EU na področju upravljanja meja in migracij ter da sledijo usmeritvi politike, povezani z notranjo varnostjo.

Države članice ohranijo glavno odgovornost in pristojnost za upravljanje svojih meja. Agencija Frontex ima zaradi novih pooblastil zdaj osrednjo vlogo v evropski mejni in obalni straži, saj krepi, ocenjuje in usklajuje ukrepe držav članic ter vzpostavlja evropske zmogljivosti.

Evropska mejna in obalna straža že od ustanovitve zagotavlja okvir za izmenjavo informacij in operativno sodelovanje ne le med agencijo Frontex in državami članicami, temveč tudi med različnimi organi držav članic, ki delujejo kot nacionalne komponente. Od leta 2019 so ta orodja dopolnjena z možnostjo učinkovitejše podpore državam članicam prek operativnih sil Agencije, in sicer stalne enote evropske mejne in obalne straže. Stalna enota se napoti pod vodstvom in nadzorom države članice gostiteljice. Na tehnološkem področju je uredba o evropski mejni in obalni straži prinesla dodatne okrepitve za pravilno delovanje evropske mejne in obalne straže, tj. popolno vključitev Evropskega sistema varovanja meja

(EUROSUR), da bi zagotovili spremljanje razmer ter učinkovito izmenjavo informacij in integrirano načrtovanje, ki zajema operativno načrtovanje, načrtovanje za ravnanje v izrednih razmerah in načrtovanje razvoja zmogljivosti, vse to pa centralno usklajuje in podpira agencija Frontex. Agencija tudi začne, usklajuje in podpira številne druge postopke (npr. standardizacijo tehnične opreme in izmenjavo informacij), da bi dodatno okrepila evropsko mejno in obalno stražo ter olajšala vsakodnevno delo mejnih policistov v EU.

Slika 2: Evropska mejna in obalna straža

Operativno vlogo pri nekaterih vidikih evropskega integriranega upravljanja meja, zlasti pri financiranju EU, schengenskem ocenjevalnem mehanizmu in usklajevanju medagencijskega sodelovanja na žariščnih točkah ima tudi Komisija. V uredbi o evropski mejni in obalni straži je poudarjen tudi pomen drugih **evropskih deležnikov**, zlasti decentraliziranih agencij EU (eu-LISA, Europol, Agencija EU za azil (EUAA) in Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA)). Tesno sodelovanje teh deležnikov z agencijo Frontex in pristojnimi organi držav članic je bistveno za zagotovitev uspešnega izvajanja evropskega integriranega upravljanja meja. Na **nacionalni ravni** z nacionalnimi komponentami evropske mejne in obalne straže sodelujejo raznovrstni organi (carinski organi, organi kazenskega pregona, javnozdravstveni organi), da bi zagotovili učinkovito izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja na področjih v svoji pristojnosti.

3. *STRATEŠKI IZZIVI ZA EVROPSKO INTEGRIRANO UPRAVLJANJE MEJA*

V skladu s členom 8 uredbe o evropski mejni in obalni straži je izhodišče za strateški cikel opredelitev ***izzivov*** *na področju upravljanja meja in vračanja*, ki jih je treba obravnavati *skladno, integrirano in sistematično*. V tem okviru je agencija Frontex v tesnem posvetovanju

z državami članicami pripravila prvo **strateško analizo tveganja za evropsko integrirano upravljanje meja**, ki zajema desetletno obdobje[3].
Ključni izzivi, opredeljeni v strateški analizi tveganja za leto 2020, so:

za zunanje meje:

a) povečan pritisk zaradi čezmejnega kriminala[4], terorizma in hibridnih groženj;
b) potreba po obravnavanju povečanja pretoka potnikov in tovora z izboljšanjem zbiranja podatkov, obvladovanja tveganj in interoperabilnosti;
c) digitalizacija integriranega upravljanja meja z uvedbo sistema vstopa/izstopa, Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve, prenovljenega Schengenskega informacijskega sistema in prenovljenega Vizumskega informacijskega sistema;
d) izzivi na področju pomorskega, kopenskega in zračnega prometa, vključno z:
    i. izpopolnjenimi kibernetskimi in terorističnimi napadi na mednarodne/domače potnike, plovila, nevaren tovor in kritično pomorsko infrastrukturo,
    ii. povečanim obsegom mednarodnih migracij ter s sekundarnimi migracijskimi gibanji (v EU) in dejavnostmi čezmejnega tihotapljenja ter
    iii. vplivom intenzivnosti nizkocenovnih letov na sposobnost nekaterih letališč v EU, da obvladujejo povezana vprašanja integriranega upravljanja meja;
e) okrepitev nezakonitih tihotapskih tokov, ki vplivajo na notranjo in zunanjo varnost EU;
f) storilci kibernetskih kaznivih dejanj bodo nenehno dokazovali svojo prožnost in odpornost, vendar se bodo zanašali tudi na uveljavljene načine delovanja, usmerjene v znane ranljivosti in nove žrtve. Poskušali bodo izkoristiti množično preusmeritev dejavnosti, ki so bile prej nespletne, v spletno okolje, kot se je zgodilo med pandemijo COVID-19;
g) da bi organi za nadzor meje lajšali zakonit prehod, med drugim v korist turizma in trgovine, morajo kar najbolje uporabljati nevsiljive tehnologije za identifikacijo (npr. prstni odtisi, prepoznavanje obraza), pri tem pa v celoti spoštovati temeljne pravice, zlasti glede varstva osebnih podatkov v zvezi s tem. Dostop do takih informacij bo moral potekati z uporabo ročne opreme, da se omogočijo potrebno iskanje podatkov v podatkovnih zbirkah in varnostni pregledi;
h) v zvezi s terorizmom in hibridnimi grožnjami so različni izzivi povezani s pravočasno izmenjavo informacij za izboljšanje kontrol in hitrega odzivanja, pri čemer lahko evropska mejna in obalna straža k temu prispeva prek dostopa mejnih policistov do Schengenskega informacijskega sistema (SIS), sistema vstopa/izstopa (SVI), Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter

[3] https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Strategic_Risk_Analysis_2020.pdf

[4] Agencija Frontex je v strateški analizi tveganja kot enega od prihodnjih izzivov za evropsko integrirano upravljanje meja opredelila tudi kibernetsko kriminaliteto. Vendar se šteje, da je cikel politike na področju organiziranega kriminala ustreznejši za obravnavanje tega vprašanja na evropski ravni.

interoperabilnosti informacijskih sistemov EU, vključno z evropskim iskalnim portalom;

za migracije in vračanje:

a) da bi se izognili razmeram, v katerih so posamezne države članice ali odseki meje zaradi velikega pritiska preobremenjeni, je potreben dobro usklajen odziv z ustreznimi ukrepi na predmejnem območju, po potrebi tudi ustrezno povečanje operativnih zmogljivosti na zadevnih odsekih meje;
b) varnostne ukrepe na zunanji meji in na schengenskem območju je treba uskladiti s potrebo po zagotavljanju neoviranega pretoka potnikov;
c) dejavnost evropske mejne in obalne straže na področju vračanja je čedalje pomembnejša, saj bi agencija Frontex lahko postala operativna veja sistema EU za vračanje in bi lajšala izvajanje velike večine vračanj;
d) dejavnosti evropske mejne in obalne straže na področju vračanja je treba okrepiti z digitalizacijo, in sicer z uporabo aplikacije agencije Frontex za vračanje in nacionalnih informacijskih sistemov za upravljanje vračanja, ki temeljijo na modelu sistemov za upravljanje primerov vračanja, ki ga je razvila agencija;

za pandemije:

e) v analizi agencije Frontex za leto 2020 so te opredeljene kot ključni izziv za evropsko integrirano upravljanje meja, saj se lahko iz latentne grožnje hitro preobrazijo v očitno grožnjo, kot se je zgodilo med pandemijo COVID-19;
f) mejni policisti na terenu so v stiku s potniki ter ravnajo s prtljago in tovorom, zato bi lahko bili izpostavljeni toksinom, patogenom in drugim dejavnikom. Da bi to ublažili, je treba zagotoviti varno okolje za mejne policiste, organi pa morajo upoštevati tveganje za zdravje, prisotno pri dejavnostih upravljanja meja.

Te izzive, opredeljene v analizi tveganja agencije Frontex za leto 2020, so potrdili in zaostrili dogodki, ki so se zgodili od takrat. Zlasti v razmerah na meji med EU in Belorusijo leta 2021 se je pokazalo, kako lahko instrumentalizacija **migracij** ustvari hibridno grožnjo za meje EU, na katero bi lahko vse bolj vplivale hibridne operacije, katerih cilj je spodbujanje načrtov zunanje in varnostne politike nekaterih tretjih držav v sosedstvu EU in širše. Zaradi hibridnih groženj je treba sodelovati in si izmenjavati informacije (med agencijami, z državami članicami ter institucijami in organi EU), da bi zgodaj prepoznali hibridne grožnje na številnih področjih in njihov strateški namen.

Podobno so se ob **ruski invaziji na Ukrajino**, zaradi katere je v EU do zdaj pobegnilo več kot 5,9 milijona ljudi, pokazali izzivi za evropsko integrirano upravljanje meja. Če bi se vojaška agresija ruskih sil pomembno stopnjevala, bi to lahko povzročilo dodatno obsežno gibanje ljudi iz Ukrajine. S tega vidika agencija Frontex zagotavlja podporo zadevnim državam članicam in prizadetim tretjim državam. Pripravlja se tudi na nove napotitve, da bi zagotovila zadostne zmogljivosti za izvajanje mejnih kontrol v skladu z zahtevami prava Unije za vse ljudi, ki prečkajo meje med Ukrajino in EU.

4. *NAČELA, NA KATERIH TEMELJI EVROPSKO INTEGRIRANO UPRAVLJANJE MEJA*

Večletno strateško politiko morajo usmerjati glavna načela in koncepti evropskega integriranega upravljanja meja, ki izhajajo neposredno iz uredbe o evropski mejni in obalni straži ter katerih cilj je evropski mejni in obalni straži omogočiti učinkovito delovanje, ki je popolnoma skladno s pravnim okvirom.

Deljena odgovornost, dolžnost sodelovanja v dobri veri in obveznost izmenjave informacij

V skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži je izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja deljena odgovornost organov držav članic, pristojnih za upravljanje meja in vračanje, in agencije Frontex, vsi ti skupaj tvorijo evropsko mejno in obalno stražo. To je temeljni kamen strukture evropske mejne in obalne straže ter operativno izvajanje skupne pristojnosti EU in držav članic za integrirano upravljanje zunanjih meja EU, kot je opredeljeno v Pogodbi. Deljeno odgovornost dopolnjujeta temeljna dolžnost vseh akterjev evropske mejne in obalne straže (agencije Frontex in nacionalnih organov), da sodelujejo v dobri veri, in splošna obveznost izmenjave informacij v okviru skupnosti evropske mejne in obalne straže.

Stalna pripravljenost za odzivanje na nastajajoče grožnje

Evropsko integrirano upravljanje meja bi moralo zagotoviti potrebna orodja za odzivanje na vse morebitne nastajajoče grožnje na zunanjih mejah in za njihovo obvladovanje. Na ravni EU in nacionalni ravni je nujna **stalna pripravljenost** za obvladovanje morebitnega množičnega prihoda migrantov brez urejenega statusa, ki nezakonito prehajajo zunanje meje. V ta namen bi morali biti del tega celostnega pristopa celoviti in preizkušeni **načrti za ravnanje v izrednih razmerah**, ki se stalno posodabljajo, vključno z uporabo zmogljivosti in instrumentov EU ter nacionalnih zmogljivosti in instrumentov, na primer hitra posredovanja na mejah, podporne skupine za upravljanje migracij, skupine za posredovanje za vračanje in popolna uporaba **pristopa žariščnih točk**. Načrti za ravnanje v izrednih razmerah bi morali olajšati učinkovito praktično izvajanje ukrepov v vseh razmerah, ko je na zunanjih mejah potrebno nujno ukrepanje, in po potrebi pri izvajanju posredovanj za podporo vračanju.

Agencija Frontex mora izvajati letne **vaje za hitri odziv**, ki bodo omogočile redno preverjanje ustreznih postopkov in mehanizmov, da se zagotovi popolna pripravljenost zmogljivosti za hitro odzivanje v podporo državam članicam v prihajajoči krizi.

Boljše usklajevanje in integrirano načrtovanje

Uspešno delovanje **evropske mejne in obalne straže** temelji na dobro uveljavljenem sistemu usklajevanja, komuniciranja in načrtovanja med evropsko stranjo (Frontex) in nacionalnimi komponentami (nacionalnimi organi, ki so odgovorni za integrirano upravljanje meja ali so vanj vključeni). Ključni cilj je vzpostaviti prožno in celovito uporabo informacij, kombiniranih zmogljivosti ter interoperabilnih sistemov in orodij na ravni EU in nacionalni ravni. Ključna zahteva za delovanje te nove evropske strukture so **jasni nacionalni sistemi**

usklajevanja, komuniciranja in načrtovanja, ki zagotavljajo funkcionalno sodelovanje z Agencijo in med nacionalnimi organi, vključenimi v integrirano upravljanje meja. **Na nacionalni ravni** bi morala biti **en vodilni nacionalni organ, odgovoren za usklajevanje integriranega upravljanja meja,** in **enotna nacionalna kontaktna točka za vse zadeve v zvezi z dejavnostmi Agencije**. Nacionalni koncept integriranega upravljanja meja bo prispeval k zagotavljanju učinkovitega usklajevanja med vodilnim nacionalnim organom in vsemi nacionalnimi organi, odgovornimi za upravljanje meja. Da se zagotovi stalna pripravljenost na ravni EU in nacionalni ravni, je v zvezi z evropskim integriranim upravljanjem meja potrebno **integrirano načrtovanje** med državami članicami in Agencijo. To je potrebno za pripravo odzivov na izzive na zunanjih mejah, za načrtovanje za ravnanje v izrednih razmerah in za usklajevanje dolgoročnega razvoja zmogljivosti v smislu zaposlovanja in usposabljanja ter nakupa in razvoja opreme. Zato mora biti razvoj zmogljivosti na nacionalni ravni in ravni Agencije stalen, pri čemer je treba upoštevati kratko-, srednje- in dolgoročno načrtovanje, poleg tega mora biti v skladu z načrtovanjem za ravnanje v izrednih razmerah.

Celostno spremljanje razmer

Celostno spremljanje prevladujočih in predvidljivih razmer v skoraj realnem času, ki zajema skoraj vse funkcije integriranega upravljanja meja in vse stopnje štiristopenjskega modela varovanja dostopa[5], je temelj za pravilen in pravočasen odziv na razne razmere. Agencija na ravni EU in države članice na nacionalni ravni bi morale vzdrževati celovito **evropsko sliko razmer**, da se zagotovi učinkovit in hiter odziv evropske mejne in obalne straže na nastajajoče grožnje. To bi moralo prispevati tudi k izboljšanju pravočasnosti in učinkovitosti operativnih dejavnosti drugih nacionalnih organov in agencij EU, ki opravljajo svoje naloge na mejah in na schengenskem območju. Sistem EUROSUR, ki je glavna podlaga za sliko razmer na področju integriranega upravljanja meja, bi bilo treba učinkovito izvajati in ga dodatno razvijati. To je pomembno zlasti zato, ker so bile z uredbo o evropski mejni in obalni straži uvedene nove funkcije sistema EUROSUR, ki naj bi izboljšale zmogljivosti evropske mejne in obalne straže za spremljanje razmer in njeno odzivnost ter okrepile operativno sodelovanje med državami članicami in agencijo Frontex.

Tehnični standardi za evropsko integrirano upravljanje meja

Da se zagotovi učinkovitost ukrepov, ki jih države članice in agencija Frontex izvajajo na zunanjih mejah, bi morale agencija Frontex, države članice in Komisija skupaj pripraviti tehnične standarde za izmenjavo informacij in potrebno opremo, kot je navedeno v členu 16 oziroma 64 uredbe o evropski mejni in obalni straži. Ko so tehnični standardi uvedeni, jih mora evropska mejna in obalna straža upoštevati pri nakupu in uporabi opreme ter zagotavljanju potrebnih informacij.

[5] V uvodni izjavi (11) uredbe o evropski mejni in obalni straži je navedeno, da „[e]vropsko integrirano upravljanje meja, ki temelji na štiristopenjskem modelu varovanja dostopa, zajema ukrepe v tretjih državah, kot so ukrepi v okviru skupne vizumske politike, ukrepe s sosednjimi tretjimi državami, ukrepe za nadzor meja na zunanjih mejah, analizo tveganja in ukrepe znotraj schengenskega območja in vračanje“.

Tehnični standardi za izmenjavo informacij so potrebni, da se lahko informacije in podatki, ki jih zagotovijo države članice in agencija Frontex, preprosto primerjajo in analizirajo. To je ključno za izboljšanje spremljanja razmer, zlasti za dopolnitev slike razmer v okviru sistema EUROSUR in izboljšanje sposobnosti odzivanja na razmere na zunanjih mejah.

Podobna načela se uporabljajo za tehnične standarde za nabor tehnične opreme, ki je sestavljena iz opreme v lasti bodisi držav članic bodisi agencije Frontex in opreme v skupnem lastništvu držav članic in agencije Frontex za njene operativne dejavnosti. Zato je treba zagotoviti interoperabilnost in združljivost opreme v naboru tehnične opreme, da jo je mogoče pri opravljanju nalog uporabljati v istem operativnem okolju z drugo opremo, v skladu s specifičnimi zahtevami in v raznih operativnih scenarijih. Zamenjava enega kosa opreme z drugim bi morala potekati hitro in nemoteno, brez motenj za doseganje rezultata operativnih dejavnosti.

Ti standardi bodo prispevali tudi k spodbujanju evropske tehnološke in industrijske baze za integrirano upravljanje meja, kar bi lahko zmanjšalo neželeno odvisnost od neevropskih tehnologij.

Skupna kultura mejnih straž in visoka raven strokovnosti

Evropsko integrirano upravljanje meja je koncept, v zvezi s katerim je potrebna visoka stopnja specializacije in strokovnosti. Evropska mejna in obalna straža bi morala z raznimi dejavnostmi, vključno z usposabljanjem, spodbujati medsebojno razumevanje in skupno kulturo mejnih straž na podlagi evropskih vrednot, zapisanih v Pogodbah.

Na splošno velja, da bi morali naloge varovanja evropskih meja in vračanja opravljati posebej usposobljeni strokovnjaki na področju nadzora meja, ki ravnajo v skladu z visokimi etičnimi vrednotami in spoštujejo najstrožje standarde integritete. Pripadati bi morali pristojnim organom za nadzor meje ali organom kazenskega pregona, za katere velja strog kodeks ravnanja. V skladu s pravom EU ali nacionalnim pravom ni dovoljena nobena izjema v zvezi z nalogami, za katere je potrebna uporaba osebnih podatkov ali vpogled v zaupne registre ali v primeru dejanj, pri katerih je treba uporabljati izvršilna pooblastila. Pristojni organi bi morali biti v vseh okoliščinah v celoti odgovorni za vse ukrepe za nadzor meje. Odgovornosti za naloge nadzora meje ni mogoče prenesti na zunanje izvajalce – nadzor meje je po naravi naloga organov kazenskega pregona. V skladu z nacionalno zakonodajo se lahko vojaške zmogljivosti in sredstva uporabijo, kadar se zahteva pomoč pristojnim organom mejne straže, če so izpolnjeni vsi zgoraj navedeni potrebni osnovni pogoji.

Funkcionalna celovitost

Kot je navedeno v uredbi o evropski mejni in obalni straži, nacionalni organi za upravljanje meja v državah članicah ohranjajo glavno odgovornost za upravljanje svojih odsekov zunanjih meja. Enako načelo bi moralo veljati za izvajanje politike EU na področju vračanja. Za evropsko integrirano upravljanje meja nekatere odgovornosti veljajo na nacionalni ravni, pri tem so odgovornosti Agencije v primerjavi z odgovornostmi nacionalnih organov omejene. Ta področja, ki jih urejajo nacionalne politike, se na primer nanašajo na ukrepe na

schengenskem območju (npr. policijske kontrole, upravljanje migracij in ponovna uvedba nadzora na notranjih mejah) ter boj proti organiziranemu čezmejnemu kriminalu na zunanjih mejah. Zato bi morale biti te teme in funkcije podrobneje in enotno zajete v nacionalnih strategijah za integrirano upravljanje meja.

5. *PREDNOSTNE NALOGE POLITIKE IN STRATEŠKE SMERNICE O ELEMENTIH EVROPSKEGA INTEGRIRANEGA UPRAVLJANJA MEJA*

V uredbi o evropski mejni in obalni straži je navedenih**15 elementov** za vzpostavitev evropskega integriranega upravljanja meja. **12 tematskih elementov** zajema nadzor meje, iskanje in reševanje v razmerah, ki lahko nastanejo med operacijami varovanja morske meje, analizo tveganj, medagencijsko sodelovanje na nacionalni ravni in ravni EU, sodelovanje med državami članicami in z Agencijo, sodelovanje s tretjimi državami, vračanje in druge ukrepe na schengenskem območju, schengenski mehanizem za nadzor kakovosti in mehanizme solidarnosti, zlasti instrumente financiranja EU. Poleg tega so opredeljeni **trije skupni elementi**: temeljne pravice, raziskave in inovacije ter izobraževanje in usposabljanje. Med njimi je zlasti pomembno **varstvo temeljnih pravic**, da se zagotovi skladnost učinkovite politike nadzora meje in vračanja z mednarodnimi obveznostmi in vrednotami EU in držav članic.

Člen 8(2) uredbe o evropski mejni in obalni straži določa, da je cilj večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja „določi[ti] **prednostne naloge politike** in **strateške smernice** za petletno obdobje **v zvezi z elementi [evropskega integriranega upravljanja meja]** iz člena 3 [navedene uredbe]“. V zvezi s tem Komisija v obravnavo Evropskemu parlamentu in Svetu predlaga naslednje smernice za pripravo večletne strateške politike v zvezi s 15 elementi evropskega integriranega upravljanja meja.

Element 1: *Nadzor meje, vključno z ukrepi za lajšanje zakonitih prehajanj meje in, po potrebi: ukrepi, povezanimi s preprečevanjem in odkrivanjem čezmejnega kriminala na zunanjih mejah, zlasti tihotapljenja migrantov, trgovine z ljudmi in terorizma; ter mehanizmi in postopki za opredelitev ranljivih oseb in mladoletnikov brez spremstva ter za opredelitev oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito ali želijo zaprositi zanjo, obveščanje takih oseb ter napotitev takih oseb“*[6]

Prednostne naloge politike

Nadzor meje, ki temelji na analizi tveganj (mejne kontrole na mejnih prehodih in varovanje meje med mejnimi prehodi), **je v središču** evropskega integriranega upravljanja meja. Agencija Frontex in organi držav članic za upravljanje meja, ki skupaj tvorijo evropsko mejno in obalno stražo, bi morali imeti pravne, institucionalne, upravne in operativne zmogljivosti ter potrebna sredstva za izvajanje učinkovitega in uspešnega nadzora meje **v vseh okoliščinah**. Nadzor meje migrantom brez urejenega statusa preprečuje nedovoljeno prehajanje zunanjih meja, kar prispeva k večji notranji varnosti EU in njenih državljanov. Poleg tega lajša **zakonito prehajanje meje za ljudi** in čezmejni promet. Hkrati nadzor meje prispeva k preprečevanju različnih oblik čezmejnega kriminala in boju proti njim. Nadzor meje je treba izvajati tako, da se spoštujejo pravice vseh ljudi, ne glede na to, ali zaprosijo za zaščito ali ne. Posameznikom, ki zaprosijo za zaščito, je treba omogočiti dostop do postopkov, tistim, ki za zaščito ne zaprosijo, pa je treba zagotoviti tudi varstvo pred nevračanjem. Nadzor meje zajema tudi ukrepe na obmejnem območju v zvezi z osebami, ki

[6] Člen 3(1), točka (a), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

so zunanje meje prestopile zunaj mejnih prehodov (tj. ukrepe preverjanja v skladu z nacionalnim pravom ali fazo preverjanja v skladu s pravili EU, ko bodo sprejeta).

Strateške smernice

1. Države članice bi morale imeti pravne, strukturne, upravne in tehnične zmogljivosti za izvajanje **mejnih kontrol** v skladu z zakonikom o schengenskih mejah[7] ter za lajšanje zakonitih prehajanj meje za ljudi in vozila. Število mejnih prehodov na zunanjih mejah bi moralo odražati potrebe v zvezi z odnosi s tretjimi državami, da se zagotovi, da nadzor meje ne ovira trgovinske, socialne in kulturne izmenjave ali čezmejnega sodelovanja. Vendar bi bilo treba v zvezi z njim upoštevati tudi razpoložljive zmogljivosti (vire in infrastrukturo) in trende na področju izzivov (kot je instrumentalizacija migrantov).
2. Države članice bi morale na mejnih prehodih zagotoviti varno in nemoteno prehajanje potnikov in vozil.
3. Z učinkovito uporabo sistema predhodnih informacij o potnikih in podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) bi bilo treba dodatno nadgraditi vnaprejšnje zbiranje informacij za funkcijo mejne kontrole (informacije pred prihodom kot osrednji element funkcije mejne kontrole).
4. **Postopek mejne kontrole** bi bilo treba izboljšati in optimizirati s celovitim izvajanjem novih in prenovljenih obsežnih informacijskih sistemov EU (SVI, ETIAS, VIS, Eurodac in SIS) ter njihovo interoperabilnostjo. To bo povečalo količino in kakovost informacij, ki so na voljo za namene mejne kontrole. Poleg tega bo mogoče z morebitno prihodnjo digitalizacijo potnih listin še bolj izboljšati prehajanje meja.
5. Na vseh ravneh bi bilo treba vzdrževati zanesljivo in celovito **spremljanje razmer** na meji, da se zagotovi visoka zmogljivost za sprejemanje potrebnih ukrepov na ravni EU in nacionalni ravni. V skladu z zakonodajnim okvirom in operativnimi potrebami bi bilo treba na ravni EU in nacionalni ravni vzdrževati, souporabljati in dodatno nadgrajevati celovito **evropsko sliko razmer** v skoraj realnem času.
6. Stalno (24 ur na dan vse dni v tednu) spremljanje razmer bi moralo biti izhodišče za ustrezno **zmogljivost za odzivanje** za dober odziv na vse obmejne incidente, nepredvidljive spremembe na zunanjih mejah in razmere obsežnega nezakonitega priseljevanja, to zmogljivost bi bilo treba zagotoviti v vseh okoliščinah na ravni EU in nacionalni ravni. Razviti bi bilo treba nacionalne zmogljivosti in zmogljivosti EU za hitro okrepitev nadzora meje, kadar je to potrebno, na vseh mejnih prehodih in odsekih zunanjih meja. Zmogljivosti za odzivanje in **načrte za ravnanje v izrednih razmerah** bi bilo treba redno preverjati in dodatno nadgraditi, zlasti v primeru instrumentalizacije migrantov.
7. V zvezi z integriranim **sistemom za varovanje meje**, ki temelji na analizi tveganja, bi bilo treba zagotoviti stabilno zmogljivost (organizacijsko, upravno in tehnično) ter stalno pripravljenost. To je namenjeno preprečevanju in odkrivanju nedovoljenih prehodov meje, prijetju posameznikov in prestrezanju prevoznih sredstev, kot so plovila, ki so nezakonito prestopila mejo, boju proti čezmejnemu kriminalu, kot so tihotapljenje, trgovina z ljudmi in terorizem, ter odzivanju na hibridne grožnje.

[7] Uredba (EU) 2016/399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o Zakoniku Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah).

8. Dejavnosti varovanja na posameznih odsekih zunanje meje bi morale ustrezati stopnji učinka, ki je bila za vsak odsek zunanje meje opredeljena, z uporabo integriranih sistemov varovanja, mobilne opreme in mobilnih patrulj (enot) ter rezultatov analize tveganja. Stopnje učinka bi bilo treba opredeliti usklajeno po vsej EU.
9. Zunanje meje bi bilo treba stalno spremljati (24 ur na dan vse dni v tednu). Dejavnosti varovanja na mejah in predmejnih območjih bi bilo treba izvajati z uporabo različnih orodij, da bi vzpostavili mehanizem zgodnjega opozarjanja, souporabljali uporabne informacije in izboljšali zmogljivost za odzivanje.
10. **Nacionalni integrirani sistemi varovanja bi morali biti podprti s skupnimi in interoperabilnimi evropskimi zmogljivostmi za varovanje.** Varovanje meje (tudi na predmejnih območjih) bi bilo treba organizirati v skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži ter zakonikom o schengenskih mejah. Kadar je v varovanje meje na nacionalni ravni vključena več kot ena služba, bi morale zadevne države članice določiti pristojni nacionalni organ, odgovoren za splošni nadzor, in potrebne mehanizme za vodenje, sodelovanje in usklajevanje ter zagotoviti, da so odgovornosti raznih organov in agencij urejene z zakonodajo ali sporazumi o sodelovanju. Nacionalne zmogljivosti raznih organov, namenjene varovanju, bi bilo treba uporabljati v skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži ter posodobljenim priročnikom sistema EUROSUR.
11. Na ravni EU in nacionalni ravni bi bilo treba podatke, ki jih zberejo razni organi, če je to potrebno za organe drugih držav članic, dati v souporabo prek ustreznega nacionalnega koordinacijskega centra.
12. Sistem **varovanja morske meje** mora omogočati odkrivanje in prepoznavanje vseh plovil, ki prihajajo v teritorialne vode, ter po potrebi sledenje tem plovilom in njihovo prestrezanje ter prispevati k zagotavljanju zaščite in reševanja življenj na morju v vseh vremenskih razmerah. Države članice bi morale kar najbolje izkoristiti zmogljivosti za varovanje, ki jih zagotavlja Agencija, da bi okrepile in nadgradile nacionalne zmogljivosti in splošno spremljanje razmer.
13. Sistem **varovanja kopenske meje** mora v vseh okoliščinah omogočati razkritje vseh nedovoljenih prehodov meje in prestrezanje oseb, ki nezakonito prečkajo mejo na območjih z visokim tveganjem. Sistemi varovanja kopenske meje bi lahko vključevali brezpilotne zrakoplove in senzorje gibanja ter mobilne enote. Uporaba takih tehničnih sredstev, zlasti tehnologij, ki omogočajo zbiranje osebnih podatkov, mora temeljiti na jasno opredeljenih določbah prava EU in nacionalnega prava, vključno z določbami o varstvu osebnih podatkov, in se izvajati v skladu z njimi.
14. Varovanje meje bi bilo treba dopolniti s **preverjanjem** oseb, ki so prestopile zunanjo mejo, ne da bi bila zanje opravljena mejna kontrola. Cilj preverjanja je identificirati osebe, izvajati varnostne in zdravstvene preglede ter tako obravnavane osebe napotiti na ustrezne postopke.
15. Zmogljivosti za **boj proti čezmejnemu kriminalu in terorizmu** na zunanjih mejah bi bilo treba okrepiti na ravni EU in nacionalni ravni. S tem lahko pristojni organi za nadzor meje v sodelovanju z drugimi ustreznimi organi kazenskega pregona prispevajo k odkrivanju in preprečevanju čezmejnega kriminala na zunanjih mejah, zlasti k odkrivanju tujih terorističnih borcev ali storilcev čezmejnih kaznivih dejanj, kot so tihotapci.

16. Mejni policisti bi morali biti pripravljeni tudi na prepoznavanje žrtev kaznivih dejanj, zlasti žrtev trgovine z ljudmi, ter na to, da jim nudijo prvo pomoč in jih napotijo na ustrezne službe.
17. Mejni policisti bi morali imeti zadostne zmogljivosti, mehanizme in postopke za opredelitev ranljivih oseb, mladoletnikov brez spremstva in oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito ali želijo zaprositi za tako zaščito, da bi te osebe lahko napotili na ustrezne postopke in organe.

Element 2: *Operacije iskanja in reševanja za osebe v nevarnosti na morju, ki se začnejo in izvajajo v skladu z Uredbo (EU) št. 656/2014 in mednarodnim pravom, ki potekajo v primerih, do katerih lahko pride med operacijami varovanja morske meje*[8]

Prednostne naloge politike

Zaščita in reševanje življenj na zunanjih mejah sta ključni prednostni nalogi evropskega integriranega upravljanja meja. Zmogljivost in operativna pripravljenost za izvajanje operacij iskanja in reševanja ter sodelovanje med vsemi udeleženimi bi morali biti pomemben in sestavni del operacij varovanja morske meje na zunanjih morskih mejah.

Strateške smernice

1. Okrepiti bi bilo treba sodelovanje med organi držav članic za iskanje in reševanje ter z drugimi organi, ki so po možnosti vključeni v operacije iskanja in reševanja, tudi prek evropske kontaktne skupine za iskanje in reševanje. Cilj tega je zmanjšati število smrtnih žrtev na morju, ohranjati varnost plovbe in zagotavljati učinkovito upravljanje migracij v skladu z ustreznimi pravnimi obveznostmi in Priporočilom Komisije (EU) 2020/1365[9].
2. Agencija in države članice bi morale v vseh fazah operativnega načrtovanja in izvajanja operacij varovanja morske meje v celoti upoštevati odgovornost držav članic za iskanje in reševanje. Vzpostaviti bi bilo treba standardizirano ureditev in standardne operativne postopke z organi držav članic za iskanje in reševanje (center za usklajevanje reševanja na morju), nacionalnim koordinacijskim centrom in mednarodnim koordinacijskim centrom ter jih redno preverjati. Vse patrulje in tehnična sredstva, ki sodelujejo pri varovanju morske meje, vključno s skupnimi operacijami ali hitrimi posredovanji na mejah na morju, ki jih usklajuje agencija Frontex, bi morali biti ustrezno usposobljeni in ustrezno opremljeni za morebitno posredovanje pri iskanju in reševanju, vključno z zmogljivostjo, da po potrebi delujejo kot koordinatorji na kraju samem.
3. Zmogljivost za podporo za intervencije pri iskanju in reševanju bi bilo treba dodatno okrepiti z zagotavljanjem potrebnega usposabljanja za osebje, ki sodeluje v operacijah varovanja morske meje na ravni EU in nacionalni ravni. Agencija bi morala zagotoviti večjo operativno in tehnično podporo v skladu s pristojnostmi EU ter v države članice napotiti pomorske zmogljivosti, da bi izboljšala zmogljivosti zadevnih držav članic in tako prispevala k reševanju življenj na morju.

[8] Člen 3(1), točka (b), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

[9] Priporočilo Komisije (EU) 2020/1365 o sodelovanju med državami članicami pri operacijah, ki se izvajajo s plovili, ki jih imajo v lasti ali upravljajo zasebni subjekti za namene dejavnosti iskanja in reševanja.

4. Zmogljivost sistema EUROSUR za podporo operacijam iskanja in reševanja ter reševanju življenj na morju v razmerah, ki se lahko pojavijo med operacijami varovanja morske meje, bi bilo treba v celoti izvajati in uporabljati v skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži ter Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2021/581[10].

Element 3: *Analiza tveganj za notranjo varnost in analiza groženj, ki lahko vplivajo na delovanje ali varnost zunanjih meja*[11]

Prednostne naloge politike

Evropsko integrirano upravljanje meja bi moralo temeljiti na analizi tveganja. Na ravni EU in nacionalni ravni bi morale biti na voljo zanesljive, celovite in integrirane analize tveganja, ki bi jih bilo treba uporabljati za politično, strateško in operativno načrtovanje in odločanje. Analiza tveganja bi morala zagotoviti analitične ugotovitve in priporočila za konkretne koncepte in ukrepe (pravne, tehnične, operativne) za pravočasno ublažitev sedanjih in potencialnih tveganj in ranljivosti, ki zajemajo celoten obseg integriranega upravljanja meja na ravni EU in nacionalni ravni.

Strateške smernice

1. Evropski **skupni integrirani model analize tveganja**, ki ga je sprejel upravni odbor agencije Frontex[12], je treba redno posodabljati ter ga uporabljati na ravni EU in nacionalni ravni.
2. V podporo usklajenim ukrepom EU za izboljšanje upravljanja zunanjih meja in ohranjanje notranje varnosti bi morale države članice vzpostaviti potrebne nacionalne zmogljivosti (organizacijske, upravne in tehnične) za izvajanje enotnih analiz tveganja in ocen ranljivosti. Produkte in postopke analize tveganja, ki jih zagotavlja agencija Frontex, bi bilo treba vključiti v nacionalni postopek za pripravo analize tveganja za integrirano upravljanje meja, ki bi zajemala vse stopnje štiristopenjskega modela varovanja dostopa.
3. Vzpostaviti bi bilo treba specializirane strukture za analizo tveganja, pooblaščene za zbiranje in urejanje ustreznih podatkov, ki se pridobijo od vseh nacionalnih institucij, vključenih v integrirano upravljanje meja, in jih upravljati z zadostnim številom specializiranega in usposobljenega osebja.
4. Na področju analize tveganja bi bilo treba dodatno okrepiti sodelovanje med ustreznimi organi EU in nacionalnimi organi, zlasti med agencijo Frontex, Europolom, agencijo eu-LISA, Agencijo EU za azil, carinskimi organi in Komisijo (po potrebi vključno z uradom OLAF). S tem bi zagotovili celovitejšo analizo tveganj za celovitost zunanjih meja in notranjo varnost, vključno s pravilnim delovanjem schengenskega območja. Europol in agencija Frontex bi morala tesneje sodelovati pri pripravi posodobitev ocene ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v Evropski uniji.
5. V bolj strateškem okviru je polletna **strateška analiza tveganja** ključno orodje, ki bi

[10] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/581 z dne 9. aprila 2021 o slikah razmer Evropskega sistema varovanja meja (EUROSUR).
[11] Člen 3(1), točka (c), uredbe o evropski mejni in obalni straži.
[12] Sklep upravnega odbora agencije Frontex št. 50/2021 z dne 21. septembra 2021 o sprejetju skupnega integriranega modela analize tveganja.

moralo Agenciji omogočiti, da vzpostavi dolgoročno razumevanje migracijskih tokov proti EU in v njej v smislu migracijskih trendov, obsega in poti. Pomagala bo tudi pri opredelitvi izzivov na zunanjih mejah in na schengenskem območju ter pri vračanju, s čimer bo podpirala politično odločanje in vzpostavitev dolgoročnih zmogljivosti. Opredeljeni izzivi bi morali biti osredotočeni tudi na pojave z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, kot so pandemije in iz njih izhajajoče grožnje za zdravje. Pri izvajanju cikla večletne strateške politike za evropsko integrirano upravljanje meja bi bilo treba upoštevati najnovejšo razpoložljivo analizo.

6. Čeprav bi bilo treba ocene tveganja vedno izvesti pred skupnimi operativnimi dejavnostmi, ki jih usklajuje agencija Frontex, in med njimi, bi morala Agencija dodatno nadgraditi svoje zmogljivosti za izdajanje *ad hoc* produktov analize tveganja, ki bi zajemali nastajajoče grožnje in podpirali postopke kriznega upravljanja.
7. Agencija bi morala dodatno okrepiti svojo sposobnost napovedovanja z uporabo najširših možnih virov potrebnih zanesljivih in ustreznih informacij.
8. V skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži ter ob polnem spoštovanju zahtev zakonodaje EU o varstvu podatkov bi bilo treba vzpostaviti formalni mehanizem za izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov s tretjimi državami, zlasti s potencialnimi državami izvora in zadevnimi tranzitnimi državami. Države članice in agencija Frontex bi ga morale vzdrževati in dodatno razvijati, da bi izboljšale analizo tveganja in bolj ciljno usmerjene operativne ukrepe.

Element 4: *Izmenjava informacij in sodelovanje med državami članicami na področjih, ki jih zajema uredba o evropski mejni in obalni straži, kot tudi izmenjava informacij in sodelovanje med državami članicami in Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo, vključno s podporo, ki jo usklajuje Evropska agencija za mejno in obalno stražo*[13]

Prednostne naloge politike

Evropske in nacionalne zmogljivosti bi bilo treba vzpostaviti, uporabljati in razvijati usklajeno in celostno, da se zagotovi učinkovito in enotno izvajanje vseh vidikov evropskega integriranega upravljanja meja v vseh okoliščinah in na vseh stopnjah štiristopenjskega modela varovanja dostopa. Evropska mejna in obalna straža, ki jo sestavljajo Agencija ter organi držav članic za mejno stražo in vračanje, bi morala biti stalno in preverjeno pripravljena na odzivanje na vse možne incidente na zunanji meji in na nove pojave, ki vplivajo na delovanje nadzora meje in vračanja. Obstajati bi morale zmogljivost za hitro odzivanje in potrebne zmogljivosti za učinkovito izvajanje raznovrstnih skupnih operacij na vseh delih zunanjih meja.

Strateške smernice

1. Države članice bi morale vzpostaviti učinkovit **nacionalni mehanizem za usklajevanje** in delovne postopke za vse funkcije in dejavnosti evropske mejne in obalne straže. Države članice bi morale imeti **enotno nacionalno kontaktno točko** (24 ur na dan vse dni v tednu), ki bi bila odgovorna za vse zadeve, povezane z dejavnostmi Agencije. Nacionalna

[13] Člen 3(1), točka (d), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

kontaktna točka bi morala zastopati vse nacionalne organe, ki sodelujejo pri upravljanju meja in vračanju.

2. V skladu z uredbo o evropski mejni in obalni straži ter Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2021/581 bi bilo treba dodatno okrepiti in povezati spremljanje razmer, zmogljivost za odzivanje in vlogo **nacionalnega koordinacijskega centra**. Vsaka država članica mora imeti popolnoma delujoč nacionalni koordinacijski center.
3. Informacije, zbrane z orodji za varovanje, ki jih združujejo in nadalje razširjajo nacionalni koordinacijski centri, bi bilo treba uporabljati za krepitev zmogljivosti za odzivanje v realnem času (npr. prestrezanje) in za namene analize tveganja.
4. Države članice bi morale dodeliti potrebne človeške in finančne vire ter biti stalno operativno pripravljene na izpolnjevanje svojih obveznosti glede zagotavljanja obveznih in prostovoljnih prispevkov k **skupnim evropskim zmogljivostim**, ki jih usklajuje agencija Frontex, zlasti stalni enoti evropske mejne in obalne straže ter naboru tehnične opreme.
5. Države članice in Agencija bi morale zagotoviti postopno rast stalne enote, da bi do leta 2027 dosegla polno zmogljivost 10 000 uradnikov.
6. Da bi zagotovili večjo učinkovitost agencije Frontex, bi moral njen upravni odbor sprejeti in redno pregledovati **operativni koncept stalne enote**. S tem bi bolje usmerjal izvajanje operativnih in tehničnih nalog Agencije, zlasti za začetek hitrih posredovanj na mejah v specifičnih krizah, vključno s primeri instrumentalizacije. S tem bi se zagotovila pravočasna napotitev stalne enote in opreme, kadar koli se pojavi taka kriza.
7. Agencija Frontex bi morala dodatno izboljšati vključevanje rezultatov **ocene ranljivosti** v načrte za pripravljenost, načrtovanje za ravnanje v izrednih razmerah in oceno potreb. To bo zagotovilo, da bodo države članice sposobne ne le varovati svoje zunanje meje, temveč tudi prispevati svoj delež k stalni enoti, vključno s prispevki za hitra posredovanja in nabor tehnične opreme. Agencija pri tem gradi tudi na sinergijah med schengenskim ocenjevalnim mehanizmom in oceno ranljivosti.
8. Z vsako nacionalno strategijo za integrirano upravljanje meja bi bilo treba vzpostaviti **centraliziran mehanizem** za zagotavljanje učinkovitega usklajevanja med nacionalnim organom, odgovornim za splošni nadzor integriranega upravljanja meja, in vsemi nacionalnimi organi, pristojnimi za upravljanje meja, ter njihovimi sorodnimi organi v drugih državah članicah.
9. Še naprej bi bilo treba krepiti dvostransko in večstransko operativno sodelovanje med državami članicami, kadar je tako sodelovanje združljivo z nalogami Agencije. V celoti bi bilo treba izkoristiti podporo Agencije ter skupne evropske zmogljivosti in instrumente (npr. EUROSUR).
10. Izmenjava informacij je eden od ključnih elementov operativnega sodelovanja med državami članicami ter med državami članicami in agencijo Frontex. Izvajati jo je treba na varen način prek **posebnega komunikacijskega omrežja**, zlasti kadar izmenjava zajema tajne podatke do stopnje tajnosti „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL“. Države članice in agencija Frontex morajo vedno zagotavljati varstvo osebnih podatkov in varnost informacij v skladu z zakonodajo EU o varstvu podatkov in varnostnimi pravili, ki jih določi Agencija.

11. Agencija mora zagotoviti stalno **splošno spremljanje in spremljanje razmer** ter te informacije deliti z nacionalnimi koordinacijskimi centri z uporabo sistema EUROSUR, zlasti za zagotavljanje poročanja v realnem času o obmejnem območju in ustreznem predmejnem območju, povezanem s kriznimi razmerami. Države članice in agencija Frontex morajo pri ravnanju s podatki in informacijami iz sistema EUROSUR zagotoviti, da so vzpostavljeni varnostni nadzor, postopki in načrti, s čimer se zagotovi ustrezna stopnja zaščite.
18. Države članice bi morale imeti preverjeno **gostiteljsko zmogljivost**, da lahko po potrebi prejmejo podporo z napotitvijo stalne enote evropske mejne in obalne straže.
19. Kot prožno orodje za zagotavljanje dolgoročnih rešitev za opremljanje stalne enote s tehničnimi sredstvi, vključno z možnostjo aktiviranja alternativnih možnosti za najnujnejše potrebe (npr. zračni nadzor), je treba uporabljati **večletno strategijo za vzpostavitev in pridobitev tehničnih zmogljivosti Agencije** ter z njo povezan izvedbeni načrt.
20. Države članice in Agencija bi morale imeti učinkovito zmogljivost načrtovanja, usklajevanja in izvajanja za organiziranje operacij na podlagi analize tveganja na zunanjih mejah in/ali v tretjih državah v skladu s pogoji, določenimi v uredbi o evropski mejni in obalni straži. Postopek načrtovanja, ki temelji na obveščevalnih podatkih, bi moral biti usklajen in sinhroniziran med Agencijo in državami članicami, s čimer se zagotovi učinkovita uporaba virov.
21. Agencija bi morala še naprej nadgraditi koncept skupnih operacij, pri čemer bi morala zagotoviti zadostno prožnost in zmogljivost za uporabo raznih modelov, odvisno od specifičnega operativnega scenarija.
22. Koncept kontaktnih točk bi bilo treba dodatno nadgraditi s poudarkom na zagotavljanju učinkovitega operativnega odziva, zlasti na žariščnih območjih na zunanjih mejah in mejnih prehodih, vključno z elementom krepitve zmogljivosti.
23. Celotna skupnost evropske mejne in obalne straže bi morala enotno uporabljati **tehnične standarde**, ki jih je Agencija pripravila za opremo in izmenjavo informacij, vključno z medsebojnim povezovanjem sistemov in omrežij. Evropska mejna in obalna straža bi morala sodelovati pri **postopku standardizacije**, da se zagotovita interoperabilnost in združljivost opreme, ki se uporablja, z ustreznimi informacijskimi in komunikacijskimi sistemi ter sistemom EUROSUR.

Element 5: *Medagencijsko sodelovanje med nacionalnimi organi v vsaki državi članici, pristojnimi za nadzor meje ali druge naloge, ki se izvajajo na meji, kot tudi med organi, pristojnimi za vračanje v vsaki državi članici, vključno z redno izmenjavo informacij prek obstoječih orodij za izmenjavo informacij, po potrebi vključno s sodelovanjem z nacionalnimi organi, pristojnimi za varstvo temeljnih pravic*[14]

Prednostne naloge politike

Evropsko integrirano upravljanje meja bi moralo temeljiti na sodelovanju. Medagencijsko sodelovanje bi moralo biti dobro uveljavljeno na nacionalni ravni, da se zagotovi celovito, medsektorsko, povezano in stroškovno učinkovito izvajanje integriranega upravljanja meja,

[14] Člen 3(1), točka (e), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

tudi med nacionalnimi organi, odgovornimi za varstvo temeljnih pravic. Delitev dela, strukture sodelovanja, skupna uporaba zmogljivosti, komunikacijski kanali in usklajeni delovni postopki bi morali biti natančno opredeljeni in konsolidirani.

Strateške smernice

1. Medagencijsko sodelovanje na ravni EU in nacionalni ravni med elementi, ki sestavljajo evropsko mejno in obalno stražo, ter drugimi nacionalnimi organi, ki opravljajo druge naloge na meji, bi moralo temeljiti na jasni pravni podlagi, vključno z nacionalno zakonodajo. Ta pravna podlaga bi morala odražati delitev pristojnosti in posebnosti javne uprave in institucionalne okvire zadevne države članice ter se izvajati s sporazumi o sodelovanju in konkretnimi ukrepi. Ključna področja sodelovanja so učinkovita izmenjava informacij, skupna analiza tveganja, skupne operacije ter skupna uporaba evropskih in nacionalnih zmogljivosti v skladu z danimi pooblastili.
2. Na ravni EU in nacionalni ravni bi bilo treba operativno izkoriščati ves potencial zdajšnjih in prihodnjih orodij za izmenjavo informacij, zlasti iz sistema EUROSUR. V tem okviru bi bilo treba zagotoviti učinkovito sodelovanje in usklajevanje v nacionalnih organih, ki sodelujejo pri dejavnostih evropske mejne in obalne straže, in med njimi ter v agenciji Frontex. Tako sodelovanje in usklajevanje bi bilo treba zagotoviti v okviru sistema EUROSUR, zlasti v vsakem nacionalnem koordinacijskem centru.
3. Carinski nadzor ni del schengenskega pravnega reda in vse schengenske države niso članice carinske unije. Zato carinski nadzor ni neposredno del koncepta evropskega integriranega upravljanja meja. Vendar so carinski in drugi organi, ki delujejo na zunanjih mejah, prek elementa medagencijskega sodelovanja vključeni v evropsko integrirano upravljanje meja. Sodelovanje med **mejnimi stražami in carinskimi organi** kot strateškimi partnerji bi bilo treba še naprej nadgrajevati na vseh ravneh, da bi zagotovili boljše povezovanje kontrole oseb in blaga ter nemoteno in varno prehajanje meja. Natančneje to pomeni, da bi moral biti jasno vzpostavljen pravni okvir za sodelovanje med mejnimi stražami in carinskimi organi, ki bi vključeval natančno opredeljeno delitev dela, funkcionalne strukture sodelovanja in interoperabilno tehnično okolje ter ki bi zagotavljal tesno in praktično sodelovanje na vseh ravneh. Podlaga za nadaljnjo krepitev tega sodelovanja bi morala biti *Priporočila za sodelovanje med carinsko upravo in mejno stražo*[15], ki jih je pripravila Komisija. Poleg tega je skupina modrecev o izzivih, s katerimi se sooča carinska unija, v zvezi z zgoraj navedenim ugotovila, da bi lahko bila ena od možnosti bolj celostna vključitev carine[16].
4. Na nacionalni ravni bi bilo treba še naprej razvijati **sodelovanje na področju kazenskega pregona in vojaško sodelovanje**, povezano s podporo upravljanju meja in bojem proti čezmejnemu kriminalu. To bo zagotovilo boljše usklajevanje ter uspešno in gospodarno uporabo informacij, zmogljivosti in sistemov. To je potrebno pri preprečevanju čezmejnega kriminala, terorizma in nezakonitega priseljevanja ter pri prispevanju k

[15] Ares (2018)6193959 z dne 3. decembra 2018.

[16] Zapisnik 4. srečanja skupine modrecev o izzivih, s katerimi se sooča carinska unija (16. in 17. december 2021), https://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2022-01/Minutes%20of%20fourth%20meeting.pdf.

reševanju življenja migrantov. To sodelovanje bi moralo imeti jasno pravno podlago, sporazume in standardne operativne postopke. Pristojni organi kazenskega pregona bi morali biti vedno odgovorni za funkcije nadzora meje.

Element 6: *Sodelovanje med ustreznimi institucijami, organi, uradi in agencijami Unije na področjih, ki jih zajema ta uredba, vključno z redno izmenjavo informacij*[17]

Prednostne naloge politike

Evropsko integrirano upravljanje meja bi moralo temeljiti na sodelovanju. Medagencijsko sodelovanje evropske mejne in obalne straže z drugimi evropskimi deležniki bi moralo biti dobro vzpostavljeno, da se zagotovi celovito, medsektorsko, povezano in stroškovno učinkovito izvajanje evropskega integriranega upravljanja meja.

Strateške smernice

1. Medagencijsko sodelovanje na ravni EU bi bilo treba operacionalizirati s **sporazumi o sodelovanju**, zlasti z delovnimi dogovori, ki jih agencija Frontex sklene z ustreznimi institucijami, organi, uradi in agencijami EU iz člena 68 uredbe o evropski mejni in obalni straži. Ključna področja sodelovanja so povezana z učinkovito izmenjavo informacij, skupno analizo tveganja, skupnimi operacijami in skupno uporabo evropskih zmogljivosti v skladu z danimi pooblastili. Na ravni EU bi bilo treba še naprej nadgrajevati koncept **večnamenskih operacij**, ki temeljijo na analizi tveganja, pri čemer bi bilo treba v celoti spoštovati temeljne naloge in odgovornosti akterjev na ravni EU, ki sodelujejo v takih operacijah.
2. Na ravni EU bi bilo treba operativno izkoriščati ves potencial zdajšnjih in prihodnjih orodij za izmenjavo informacij, zlasti iz sistema EUROSUR. Zbiranje informacij v okviru storitev sistema EUROSUR za združevanje podatkov bi bilo treba dodatno nadgraditi z uporabo delovnih dogovorov, sklenjenih med agencijo Frontex in ustreznimi institucijami, organi, uradi in agencijami EU, da se državam članicam in agenciji Frontex zagotovijo informacijske storitve z dodano vrednostjo, povezane z evropskim integriranim upravljanjem meja.
3. Poleg tega bi bilo treba dodatno okrepiti **evropsko sodelovanje na področju funkcij obalne straže**, da bi izboljšali spremljanje razmer na morju in okrepili zmogljivosti za odzivanje ter podpirali usklajeno in stroškovno učinkovito ukrepanje na ravni EU in nacionalni ravni. Za spodbujanje usklajenega izvajanja tega sodelovanja na ravni EU in nacionalni ravni bi bilo treba široko uporabljati praktični priročnik o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže[18].
4. Še naprej bi bilo treba izvajati **interoperabilnost** med ustreznimi vseevropskimi informacijskimi sistemi (SVI, ETIAS, SIS, VIS) in jo po potrebi dodatno nadgraditi, da se zagotovi učinkovitejša uporaba raznovrstnih instrumentov.
5. Po potrebi bi bilo treba uporabljati **koncept žariščnih točk**, vključno s standardnimi operativnimi postopki. Vse ustrezne agencije (Frontex, Agencija EU za azil, Europol in FRA) bi morale biti v stalni pripravljenosti za podpiranje žariščnih točk v skladu s

[17] Člen 3(1), točka (f), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

[18] Priporočilo Komisije o pripravi praktičnega priročnika o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže, C(2021) 5310 final.

sprejetim konceptom. **Države članice** bi morale biti pravno in operativno pripravljene na gostovanje ali podpiranje evropskih žariščnih točk.

6. Usklajevanje in sodelovanje med Europolom in agencijo Frontex ter pristojnimi nacionalnimi organi v okviru **cikla politike EU** za boj proti organiziranemu kriminalu bi bilo treba okrepiti v vseh fazah procesa. Dejavno sodelovanje agencije Frontex in nacionalnih organov mejne straže bi moralo biti osredotočeno predvsem na tista strateška prednostna področja, ki so neposredno povezana z zunanjimi mejami in nalogami nadzora meje.
7. Agencija Frontex bi morala sodelovati tudi s Komisijo (vključno z uradom OLAF), zlasti pri svetovanju o razvoju ukrepov za upravljanje meja v tretjih državah, ter po potrebi z državami članicami in Evropsko službo za zunanje delovanje pri dejavnostih, povezanih s **področjem carine**, vključno z obvladovanjem tveganja in bojem proti goljufijam, kadar se te dejavnosti medsebojno dopolnjujejo.

Element 7: *Sodelovanje s tretjimi državami na področjih, ki jih zajema uredba o evropski mejni in obalni straži, osredotočeno zlasti na sosednje tretje države in na tiste tretje države, za katere je bilo na podlagi analize tveganja ugotovljeno, da so države izvora ali tranzita za nezakonito priseljevanje*[19]

Prednostne naloge politike

Države članice in Agencija sodelujejo s tretjimi državami za namene evropskega integriranega upravljanja meja in migracijske politike. Praktično sodelovanje na področju evropskega integriranega upravljanja meja s tretjimi državami na ravni EU in nacionalni ravni bi moralo biti v skladu s skupno zunanjo in varnostno politiko ter potekati ob popolnem spoštovanju zakonodaje EU, vključno s temeljnimi pravicami in načelom nevračanja, da se prepreči nezakonito priseljevanje, poveča učinkovitost vračanja, prepreči čezmejni kriminal in olajša zakonito potovanje.

Sodelovanje s tretjimi državami pri pospeševanju evropskega integriranega upravljanja meja je namenjeno zlasti krepitvi operativnih zmogljivosti in zmogljivosti sodelovanja tretjih držav na področju nadzora meje, analize tveganja ter vračanja in ponovnega sprejema. S tega vidika je ključno spodbujanje evropskih vrednot in standardov v tretjih državah. Prednost bi bilo treba dati državam kandidatkam EU, državam v sosedstvu EU ter državam izvora in tranzitnim državam za nezakonito priseljevanje.

Strateške smernice

1. Sodelovanje s tretjimi državami na področju evropskega integriranega upravljanja meja bi moralo temeljiti na **sporazumih**, ki so v skladu z zakonodajo Unije, med drugim o varstvu osebnih podatkov. V teh sporazumih (vključno s sporazumi o statusu in delovnimi dogovori) bi bilo treba opredeliti odgovorne organizacije, strukture sodelovanja in obseg sodelovanja ter določiti pravila o porazdelitvi odgovornosti.
2. Operativno sodelovanje med državami članicami in tretjimi državami se spodbuja, kadar je tako sodelovanje združljivo z nalogami agencije Frontex. Države članice se morajo vzdržati vseh dejavnosti, ki bi lahko ogrozile delovanje Agencije ali doseganje njenih ciljev.

[19] Člen 3(1), točka (g), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

3. V okviru dvostranskih ali večstranskih sporazumov bi bilo treba zagotoviti izmenjavo informacij, zlasti o sistemu EUROSUR, med državami članicami in tretjimi državami. V ta namen bi morale države članice v skladu s členom 76(2) uredbe o evropski mejni in obalni straži upoštevati priporočilo Komisije o vzorčnih določbah za izmenjavo informacij v okviru sistema EUROSUR[20].
4. Agencija Frontex bi morala na ravni EU pripraviti pregled v zvezi z uveljavljenim operativnim sodelovanjem s tretjimi državami na področju upravljanja meja in vračanja. Ta bi moral temeljiti na informacijah, pridobljenih od držav članic, Komisije in drugih evropskih organov.
5. Pri oblikovanju specifičnih slik razmer s tretjimi osebami v sistemu EUROSUR bi države članice in agencija Frontex morale upoštevati in spodbujati tehnične in operativne standarde za izmenjavo informacij, ki jih je razvila Agencija.
6. Operativne dejavnosti v tretjih državah, ki jih usklajuje agencija Frontex, bi bilo treba načrtovati in izvajati v skladu s **sporazumi o statusu** med EU in zadevno tretjo državo in/ali v skladu z **delovnimi dogovori**, ki jih sklenejo agencija Frontex in pristojni organi tretjih držav (če so na voljo). Sporazumi o statusu in delovni dogovori bi morali temeljiti na ustreznih modelih, ki jih je sprejela Komisija[21].
7. Sodelovanje s tretjimi državami mora biti v skladu s pravom EU, vključno z normami in standardi, ki so del veljavne zakonodaje EU, tudi če sodelovanje s tretjimi državami poteka na ozemlju teh držav. Izmenjava osebnih podatkov s tretjimi državami mora biti v skladu z zahtevami zakonodaje EU o varstvu podatkov.
8. Okrepiti bi bilo treba **večstransko in regionalno sodelovanje** s tretjimi državami. Kot kontaktne točke za izmenjavo informacij s sosednjimi državami in drugimi zadevnimi državami bi bilo treba uporabljati nacionalne koordinacijske centre držav članic.
9. Če je očitno, da bi lahko **mreže uradnikov za zvezo** prispevale k raznim funkcijam, povezanim z integriranim upravljanjem meja, na ravni EU in nacionalni ravni, bi jih bilo treba učinkovito usklajevati in jim zagotoviti dobro podporo, da se čim bolj povečajo operativne zmogljivosti in učinkovitost. Na vseh ravneh bi morali biti jasno opredeljeni kanali in oblike sodelovanja ter poročanja. Vzpostavljena bi morala biti stalna in prožna zmogljivost za napotitev uradnikov za zvezo z ustreznimi znanji in spretnostmi ali skupin strokovnjakov na različne lokacije, če obstajajo operativne potrebe. Agencija Frontex bi morala imeti popolno sliko razmer o raznovrstnih evropskih uradnikih za zvezo (uradniki za zvezo agencije Frontex, evropski uradniki za zvezo za migracije, evropski uradniki za zvezo za vračanje, uradniki za zvezo drugih agencij) in o nacionalnih uradnikih za zvezo za priseljevanje na podlagi informacij, ki jih zagotovijo države članice in drugi ustrezni evropski organi. Zbrane informacije bi morale obogatiti analizo tveganja in spremljanje razmer na ravni EU in nacionalni ravni, vključno z obveščevalno sliko razmer na predmejnem območju. Uradniki za zvezo agencije Frontex bi si morali izmenjati tudi vse ustrezne informacije z delegacijo EU v državi napotitve, in sicer v okviru splošnega usklajevanja politike EU v navedeni državi.

[20] C(2022) 300 final.
[21] COM(2021) 829 final in COM(2021) 830 final.

10. Delovne obiske v tretjih državah, ki so povezani s **krepitvijo zmogljivosti za integrirano upravljanje meja**, vključno z neposrednim financiranjem, tehničnim svetovanjem, usposabljanjem ali podporo s tehnično opremo, bi morala EU dobro usklajevati in spremljati. Agencija Frontex bi morala še naprej izvajati **projekte in programe za krepitev zmogljivosti za integrirano upravljanje meja, ki jih financira EU**, v državah kandidatkah za članstvo v EU in drugih prednostnih tretjih državah, zlasti za krepitev zmogljivosti tretjih držav na področju nadzora meje, analize tveganja ter vračanja in ponovnega sprejema. Agencija Frontex bi morala tudi tesno sodelovati z drugimi izvajalskimi partnerji Komisije pri svetovanju med izvajanjem ukrepov za upravljanje meja v sosedstvu in drugih prednostnih tretjih državah. Projekte, ki jih vodijo države članice, bi bilo treba izvajati v tesnem sodelovanju z agencijo Frontex, strokovno znanje Agencije pa bi bilo treba v celoti izkoristiti v vseh fazah projektov. Agencija bi morala pripraviti tudi celovit pregled tekočih in načrtovanih projektov za krepitev zmogljivosti, povezanih z integriranim upravljanjem meja, ter delovnih obiskov v tretjih državah.
11. Še naprej bi bilo treba krepiti sodelovanje med civilnimi **misijami skupne varnostne in obrambne politike**, ki vključujejo element upravljanja meja, in agencijo Frontex, da bi zagotovili spremljanje razmer ter podprli analizo tveganja in spodbujanje standardov evropskega integriranega upravljanja meja.

Element 8: *Tehnični in operativni ukrepi na schengenskem območju, ki so povezani z nadzorom meje ter namenjeni boljšemu ukrepanju proti nezakonitemu prisiljevanju in čezmejnemu kriminalu*[22]

Prednostne naloge politike

Ustrezno bi bilo treba vzpostaviti neprekinjeno delovanje in interoperabilnost med nadzorom zunanjih meja ter tehničnimi in operativnimi ukrepi na schengenskem območju, da bi zagotovili učinkovito preprečevanje nedovoljenih sekundarnih gibanj, nezakonitih migracij in čezmejnega kriminala, povezanega z zunanjimi mejami.

Na ozemlju so vzpostavljene nacionalne zmogljivosti (pripravljenost) za okrepitev policijskih kontrol, povezanih z nezakonitimi migracijami, tudi na zalednih obmejnih območjih, in sicer ob podpori drugih alternativnih ukrepov, ki jih imajo države članice na voljo, s čimer se omeji potreba po ponovni uvedbi nadzora na notranjih mejah.

Strateške smernice

1. Na ravni EU in na nacionalni ravni bi morali biti na voljo **celovita slika razmer** in analiza tveganja glede nedovoljenih **prihodov in sekundarnih gibanj** državljanov tretjih držav v EU, ki bi bila podlaga za ciljno usmerjene in sorazmerne ukrepe, ki jih je treba sprejeti. Agencija Frontex bi morala ob polni podpori držav članic in v sodelovanju z drugimi ustreznimi agencijami EU pripraviti evropsko sliko razmer. Kot glavno platformo za to funkcijo bi bilo treba uporabljati sistem EUROSUR, skupaj z drugimi učinkovitimi in enotnimi sistemi zbiranja podatkov. Države članice bi morale zagotoviti, da nacionalni organi nacionalnemu koordinacijskemu centru poročajo o dogodkih, povezanih z nedovoljenimi sekundarnimi gibanji.

[22] Člen 3(1), točka (h), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

2. Še naprej bi bilo treba nadgrajevati okrepljeno sodelovanje in usklajevanje, vključno s skupno analizo tveganja, operativnimi praksami in nemoteno izmenjavo informacij med mejnimi stražami in drugimi organi, ki delujejo na zunanji meji. Med njimi so nacionalni koordinacijski centri, organi, ki delujejo na schengenskem območju, **centri za policijsko in carinsko sodelovanje** ter drugi ustrezni centri. Vsi pristojni organi bi morali učinkovito uporabljati raznovrstne informacijske sisteme na ravni EU.
3. Dodatno bi bilo treba krepiti operativno sodelovanje med skupnimi operacijami, ki jih usklajujejo agencija Frontex ter ustrezni centri za policijsko in carinsko sodelovanje, in ga konsolidirati.
4. Na nacionalni ravni bi bilo treba zagotoviti zadostne zmogljivosti za okrepitev policijskih kontrol v zvezi z nezakonitim priseljevanjem na celotnem ozemlju ter za izvajanje policijskih kontrol in nadzora nad migracijami na glavnih prometnih cestah, vključno z obmejnimi območji, na podlagi analize tveganja.

Element 9: *Vračanje državljanov tretjih držav, za katere je država članica izdala odločbe o vrnitvi*[23]

Prednostne naloge politike

Državljane tretjih držav, za katere je država članica izdala odločbo o vrnitvi, bi bilo treba dejansko vrniti ob polnem spoštovanju temeljnih pravic. Na voljo bi morala biti zmogljivost (upravna, tehnična in operativna) za učinkovito in enotno izvajanje postopkov vračanja, vključno s prostovoljnim vračanjem, na ravni EU in nacionalni ravni, kot sestavni del verige upravljanja migracij in delovanja evropskega integriranega upravljanja meja.

Učinkovito izvajanje vračanja državljanov tretjih držav, za katere je bila izdana odločba o vrnitvi, bi moralo zagotoviti, da EU dejansko zapustijo vsi, ki nimajo pravice ostati v njej. Evropsko integrirano upravljanje meja bi moralo tudi zagotoviti, da postopek vračanja izvajajo ustrezno usposobljeni strokovnjaki na human, dostojanstven in trajnosten način, ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic oseb v postopku vrnitve ter v skladu z mednarodnim pravom in pravom EU.

Strateške smernice

1. Zmogljivosti in vlogo agencije Frontex za podporo državam članicam v vseh fazah postopka vračanja bi bilo treba dodatno krepiti, in sicer tako, da se v celoti izkoristijo vsi razpoložljivi instrumenti Unije in nacionalni instrumenti.
2. Zmogljivosti držav članic za enostransko ali skupno vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav bi bilo treba povečati z razvojem integriranega in usklajenega nacionalnega sistema vračanja, ki temelji na modelu sistema za upravljanje primerov vračanja, ki ga je razvila Agencija in je združljiv z evropsko politiko vračanja. Države članice bi morale v celoti zagotoviti svoje zmogljivosti za prispevanje k evropskim operacijam vračanja, ki jih usklajuje ali organizira agencija Frontex.
3. Aplikacijo za integrirano upravljanje vračanja (IRMA) bi bilo treba dodatno nadgraditi, da bi izboljšali spremljanje razmer v zvezi z vračanjem, zbiranje podatkov o operacijah vračanja in ponovni sprejem. To bo državam članicam olajšalo načrtovanje, izmenjavo ustreznih operativnih informacij, organizacijo in izvajanje dejavnosti vračanja, ponovnega

[23] Člen 3(1), točka (i), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

sprejema in reintegracije. Poleg tega bo agenciji Frontex omogočilo, da prevzame popolnoma proaktivno vlogo pri načrtovanju in organizaciji operacij vračanja, vključno s pomočjo pred vračanjem in reintegracijo.

4. Agencija Frontex bi morala na podlagi informacij, zbranih od držav članic, različnih vrst uradnikov za zvezo za priseljevanje (evropskih in nacionalnih) ter tretjih držav, pripraviti celovito sliko razmer, med drugim o zmogljivostih in potrebah držav članic na področju vračanja.
5. Evropska mejna in obalna straža, zlasti agencija Frontex, bi morala izvajati *strategijo EU iz leta 2021 za prostovoljno vračanje in reintegracijo*[24].

Element 10: *Uporaba najsodobnejše tehnologije, vključno z obsežnimi informacijskimi sistemi*[25]

Prednostne naloge politike

Evropsko integrirano upravljanje meja, zlasti mejne kontrole in varovanje meje, bi bilo treba podpreti z **naprednimi, mobilnimi in interoperabilnimi evropskimi tehničnimi sistemi in rešitvami**, ki se uporabljajo za obsežne informacijske sisteme EU. S tem naj bi zagotovili učinkovitejši in zanesljivejši nadzor meje. Evropska mejna in obalna straža bi morala biti sposobna **čim bolje izkoristiti najsodobnejše tehnologije**, vključno z mehanizmi za zavarovanje podatkov.

Strateške smernice

1. **Kakovost informacij**, ki se uporabljajo za mejne kontrole v že vzpostavljenih sistemih, bi bilo treba izboljšati s sprejetjem praktičnih ukrepov za zagotovitev točnosti podatkov, pri čemer bi se izkoristila možnost njihovega rednega ocenjevanja, med drugim z uvedbo najsodobnejše tehnologije.
2. Zagotoviti bi bilo treba **interoperabilnost že vzpostavljenih in novih obsežnih informacijskih sistemov (SVI, VIS, ETIAS, prenovljeni SIS)**, zlasti popolno in celovito izvajanje nedavno prenovljenih sistemov.
3. **Glavni cilj agencije eu-LISA**, Agencije Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice, je razvoj, vzdrževanje in upravljanje osrednjih komponent obsežnih informacijskih sistemov.
4. Da bi izboljšali varnost državljanov, olajšali mejne kontrole in prehajanje zunanjih meja ter se borili proti čezmejnemu kriminalu in terorizmu, bi bilo treba čim bolj izkoristiti potencial **novih pametnih tehničnih rešitev** (npr. avtomatizirani sistemi mejnega nadzora (ABC)) ter interoperabilnost raznih informacijskih sistemov, povezanih z mejami in varnostjo.
5. Uporabiti bi bilo treba vse možnosti **sodobne tehnologije**, da bi okrepili evropske zmogljivosti za varovanje in odzivanje na zunanjih mejah. Dodatno bi bilo treba izboljšati

[24] COM(2021) 120 final, 27.4.2021.
[25] Člen 3(1), točka (j), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

uporabo evropskih zmogljivosti za varovanje (npr. satelitskih storitev), da bi ustvarili celovito sliko razmer.

6. Dodatno bi bilo treba okrepiti tudi **zmogljivosti** integriranih, interoperabilnih in prilagodljivih sistemov tehničnega nadzora (stacionarnih in mobilnih) **za varovanje**, ki se uporabljajo na morskih in kopenskih mejah. To bi moralo vključevati tehnične rešitve in delovne procese, ki se uporabljajo v različnih operativnih centrih (nacionalnih koordinacijskih centrih, centrih za usklajevanje reševanja in lokalnih koordinacijskih centrih) in mobilnih enotah.
7. Evropska mejna in obalna straža mora v svojem prispevku k **evropski avtonomiji na področju kritičnih tehnologij**[26] zagotoviti, da se pri načrtovanju razvoja zmogljivosti upošteva cilj zmanjšanja odvisnosti od kritičnih tehnologij iz tretjih držav.
8. Uporaba najsodobnejše tehnologije mora biti v skladu z zahtevami okvira EU za varstvo podatkov.

Element 11: *Mehanizem za nadzor kakovosti, zlasti schengenski ocenjevalni mehanizem, ocena ranljivosti in morebitni nacionalni mehanizmi, da se zagotovi izvajanje prava Unije na področju upravljanja meja*[27]

Prednostne naloge politike

Vzpostaviti bi bilo treba celovit **evropski sistem nadzora kakovosti**, ki bo zagotavljal stalno ozaveščenost o izvajanju in kakovosti evropskega integriranega upravljanja meja na strateški in operativni ravni. Kot podlago pri nadaljnjem razvoju evropskih in nacionalnih sistemov in funkcij integriranega upravljanja meja bi bilo treba uporabiti rezultate nadzora kakovosti.

Strateške smernice

- Evropski mehanizem za nadzor kakovosti, ki ga sestavljajo **schengenski ocenjevalni mehanizem** in **ocene ranljivosti, ki jih izvaja agencija Frontex**, bi moral biti v celoti operativen.
- Na podlagi redne izmenjave informacij bi bilo treba čim bolj povečati **sinergije med oceno ranljivosti in schengenskim ocenjevalnim mehanizmom**, da se ustvari boljša slika delovanja schengenskega območja. S tem naj bi se, kolikor je mogoče, preprečilo podvajanje prizadevanj držav članic in bi se zagotovila bolj usklajena uporaba ustreznih finančnih instrumentov EU, ki podpirajo upravljanje zunanjih meja.
- Rezultate mehanizma za nadzor kakovosti bi bilo treba uporabiti pri razvoju nacionalnega sistema upravljanja meja in prednostnem razvrščanju uporabe ustreznih instrumentov financiranja EU (npr. nacionalnih programov in tematskih instrumentov na podlagi instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizume (BMVI) v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja (IBMF)), zlasti pri ocenjevanju drugih predlogov Komisije za financiranje.
- **Države članice** bi morale vzpostaviti **nacionalni mehanizem za nadzor kakovosti** (nacionalno schengensko ocenjevanje), ki bi zajemal vse dele in funkcije nacionalnega

[26] Izjava članov in članic Evropskega sveta z dne 25. in 26. februarja 2021.
[27] Člen 3(1), točka (k), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

sistema integriranega upravljanja meja ter vključeval vse organe, ki sodelujejo pri integriranem upravljanju meja.

- Države članice bi morale dejavno sodelovati v schengenskih ocenjevalnih obiskih, ki jih usklajuje Komisija, ter pravočasno in kakovostno prispevati k ocenam ranljivosti, ki jih vodi agencija Frontex.

Element 12: *Mehanizmi solidarnosti, zlasti instrumenti financiranja Unije*[28]

Prednostne naloge politike

Učinkovito izvajanje evropske strategije za integrirano upravljanje meja bi bilo treba podpreti s **posebnimi skladi EU**, zlasti instrumentom za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter Skladom za azil, migracije in vključevanje (AMIF). **Skladi EU** bi morali podpirati ukrepe v zvezi z evropskim integriranim upravljanjem meja na ravni EU in nacionalni ravni, ki so **v pristojnosti EU in so opredeljeni v pravu EU**, da bi zagotovili največjo dodano vrednost EU. **Elemente evropskega integriranega upravljanja meja, ki jih ureja nacionalno pravo**, bi bilo treba načeloma kriti iz **nacionalnih virov**.

Dejavnosti agencije Frontex se podpirajo iz namenskega proračuna Agencije, ki izhaja iz skupnega proračuna EU. Agencija lahko prejme tudi finančna sredstva EU za projekte tehnične pomoči v tretjih državah v skladu z določbami ustreznih instrumentov, ki podpirajo izvajanje zunanje migracijske politike EU.

Strateške smernice

- Uporaba instrumentov financiranja EU (npr. nacionalnih programov v okviru instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko) bi morala biti usklajena z nacionalnimi strategijami, akcijskimi načrti in načrtovanjem zmogljivosti na področju integriranega upravljanja meja. Jasno in podrobno bi morale biti opredeljene nacionalne prednostne naloge (npr. sistem EUROSUR, razvoj zmogljivosti), ki bi temeljile na prednostnih nalogah EU.
- Pri prednostnem razvrščanju uporabe sredstev EU na nacionalni ravni bi bilo treba upoštevati rezultate schengenskega ocenjevalnega mehanizma in ocene ranljivosti.
- Tesno sodelovanje med Komisijo in agencijo Frontex bi moralo zagotoviti sinergije med dejavnostmi agencije Frontex in ukrepi, ki se financirajo iz drugih instrumentov financiranja EU, ter preprečevati dvojno financiranje.
- Z namenskim financiranjem EU v okviru Sklada za notranjo varnost (sklop meje) in posebnimi ukrepi v okviru instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko bi bilo treba podpirati države članice pri nakupu potrebne opreme, da jo bodo lahko v skladu s členom 64(14) uredbe o evropski mejni in obalni straži dale na voljo agenciji Frontex. S tem se bo okrepila zmogljivost Agencije za podporo državam članicam, ki potrebujejo pomoč.

Element 13: *Temeljne pravice*[29]

[28] Člen 3(1), točka (l), uredbe o evropski mejni in obalni straži.

Prednostne naloge politike

V središču evropskega integriranega upravljanja meja je **popolno spoštovanje temeljnih pravic**. **Evropska mejna in obalna straža** mora v okviru izvajanja evropskega integriranega upravljanja meja **zagotavljati varstvo temeljnih pravic** pri opravljanju svojih nalog v skladu s svojimi pooblastili. Ukrepe akterjev EU in nacionalnih akterjev v okviru evropske mejne in obalne straže bi bilo treba izvajati ob popolnem spoštovanju ustreznega prava EU, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in ustreznim mednarodnim pravom. k slednjemu sodijo tudi Ženevska konvencija o statusu beguncev z dne 28. julija 1951 in njen Protokol iz leta 1967 ter Konvencijo o otrokovih pravicah. V celoti je treba spoštovati tudi obveznosti, povezane z dostopom do mednarodne zaščite, zlasti načelo nevračanja. Komisija je v svojem predlogu uredbe o preverjanju državljanov tretjih držav[30] predlagala, da bi morala vsaka država članica vzpostaviti neodvisen spremljevalni mehanizem, ki bi zagotavljal spoštovanje temeljnih pravic v zvezi s preverjanjem na zunanjih mejah in da se vse domnevne kršitve temeljnih pravic ustrezno raziščejo. Ta spremljevalni mehanizem bi bil del vodenja in spremljanja migracijskih razmer, predvidenih v predlagani novi uredbi o upravljanju azila in migracij[31].

Strateške smernice

- Pri vseh dejavnostih evropske mejne in obalne straže na ravni EU in nacionalni ravni bi bilo treba dosledno upoštevati strategijo o temeljnih pravicah in spremljajoči akcijski načrt, ki ju je sprejel upravni odbor agencije Frontex.
- Države članice bi morale pri izvajanju svojih nacionalnih strategij za integrirano upravljanje meja v celotnem operativnem ciklu vseh dejavnosti upravljanja meja in vračanja ravnati popolnoma v skladu s temeljnimi pravicami.
- Države članice bi morale razviti in operativno vzdrževati nacionalni mehanizem za spremljanje temeljnih pravic v zvezi z upravljanjem meja in vračanjem.
- Temeljne pravice bi morale biti poglavitni del programa usposabljanja na evropski in nacionalni ravni za vse osebe, ki sodelujejo pri dejavnostih nadzora meje ali vračanja. Pri teh ukrepih usposabljanja bi moral biti poseben poudarek na zaščiti ranljivih oseb, vključno z mladoletniki.
- Med ocenjevanjem v okviru revidiranega schengenskega ocenjevalnega in spremljevalnega mehanizma bi bilo treba posebno pozornost nameniti preverjanju spoštovanja temeljnih pravic pri uporabi schengenskega pravnega reda.

Element 14: *Izobraževanje in usposabljanje*[32]

Prednostne naloge politike

[29] Člen 3(2) uredbe o evropski mejni in obalni straži.
[30] COM(2020) 612 z dne 23. septembra 2020.
[31] COM(2020) 610z dne 23. septembra 2020.
[32] Člen 3(2) uredbe o evropski mejni in obalni straži.

Na evropski in nacionalni ravni bi bilo treba s tesnim sodelovanjem med akademijami za usposabljanje v državah članicah in agencijo Frontex zagotoviti **razpoložljivost zadostnega usposobljenega in posebej izobraženega osebja** na vseh področjih evropskega integriranega upravljanja meja.

Izobraževanje in usposabljanje bi morala temeljiti na **usklajenih in kakovostnih skupnih standardih usposabljanja** za stalno enoto, pri čemer bi bilo treba upoštevati operativne potrebe, naloge in pravno usposobljenost, poudarek pa bi moral biti na jasnem razumevanju **vrednot iz Pogodb**. Spodbujati bi morala najvišje standarde in najboljše prakse pri izvajanju prava Unije o mejah in vračanju, s posebnim poudarkom na zaščiti ranljivih oseb, vključno z otroki, in na spoštovanju temeljnih pravic, obenem pa bi morala oblikovati skupno kulturo, ki bo temeljila na spoštovanju temeljnih pravic.

Strateške smernice

- Še naprej bi bilo treba razvijati **skupne osnovne učne načrte** in potrebna orodja za usposabljanje za upravljanje meja in vračanje, med drugim o zaščiti otrok in drugih oseb v ranljivem položaju, ti načrti pa bi morali temeljiti na skupnem splošnem referenčnem okviru kvalifikacij, razvitem za ta sektor (sektorski okvir kvalifikacij za mejne in obalne straže). Pri teh produktih bi bilo treba upoštevati časovni načrt za zmogljivosti evropske mejne in obalne straže, ki ga vsako leto odobri upravni odbor. To bi moralo zagotavljati tudi dodatne tečaje usposabljanja in seminarje v zvezi z nalogami integriranega upravljanja meja, tako za stalno enoto kot za uradnike pristojnih nacionalnih organov.
- Agencija Frontex bi morala v tesnem sodelovanju z državami članicami, Komisijo, ustreznimi agencijami EU in drugimi deležniki še naprej pripravljati in izpopolnjevati **specifično orodje za usposabljanje evropske mejne in obalne straže**, pri tem pa upoštevati ustrezne rezultate raziskav in primere dobre prakse.
- Za izpolnjevanje operativnih potreb bi bilo treba dodatno pripraviti **ukrepe za specializirano usposabljanje**, povezane z nalogami in pooblastili članov stalne enote, za spremljevalce prisilnega vračanja in opazovalce spoštovanja temeljnih pravic. S temi mejnimi policisti in drugimi člani skupin bi bilo treba redno izvajati vaje v skladu s programom posebnega usposabljanja.
- Za vse člane stalne enote, ki bodo napoteni na operativne dejavnosti, bi bilo treba na ravni EU in nacionalni ravni zagotoviti enako raven usposabljanja na področju mejne straže in vračanja, ne glede na njihovo kategorijo. S tem se zagotovi, da so vsi pripadniki evropski mejne in obalne straže strokovnjaki in ustrezno usposobljeni v skladu s svojo specializacijo.
- Agencija Frontex bi morala izvajati **notranji mehanizem za nadzor kakovosti** v skladu z evropskimi standardi in smernicami za izobraževanje in usposabljanje, da bi zagotovila visoko raven usposabljanja, strokovnega znanja in strokovnosti statutarnih uslužbencev, ki sodelujejo pri operativnih dejavnostih Agencije. O stanju izvajanja tega mehanizma bi bilo treba poročati v letnem poročilu o oceni, ki se priloži letnemu poročilu o dejavnostih.
- Spodbujati bi bilo treba pridobivanje znanja ali posebnega strokovnega znanja na podlagi izkušenj in primerov dobre prakse v tujini, in sicer med misijami in operacijami vračanja v

drugi državi članici. To bi bilo treba zagotoviti zlasti s programom izmenjave za mejne policiste, ki sodelujejo pri posredovanjih za vračanje, ki jih izvaja agencija Frontex.

- Nadalje bi bilo treba razmisliti o **ustanovitvi centra za usposabljanje v okviru agencije Frontex**, pri čemer bi bilo treba ustrezno upoštevati in nadgrajevati okrepljeno sodelovanje in sinergije z nacionalnimi ustanovami za usposabljanje držav članic. Cilj je usklajevati in racionalizirati razvoj, izvajanje in certificiranje izobraževanja in usposabljanja pripadnikov mejne in obalne straže na podlagi evropskih standardov za zagotavljanje kakovosti ter nadalje olajšati vključevanje skupne evropske kulture v usposabljanje, ki se zagotavlja.

Element 15: *Raziskave in inovacije*[33]

Prednostne naloge politike

Integrirano upravljanje meja bi bilo treba podpreti z najsodobnejšo tehnologijo in v prihodnost usmerjenimi raziskavami ustreznih znanosti, ki podpirajo poklic varovanja meja. V ta namen bi bilo treba na ravni EU in nacionalni ravni zagotoviti pravočasne in dobro usklajene naložbe v raziskave in inovacije.

Strateške smernice

- Pri operacijah nadzora meja bi bilo treba uporabljati **raziskave in inovacije**, da bi postale bolj interoperabilne in stroškovno učinkovite. Inovativne rešitve bi bilo treba spodbujati s čezmejnim sodelovanjem za ekonomijo obsega. Še naprej bi bilo treba krepiti sodelovanje med agencijo Frontex in enotami mejnih organov držav članic za raziskave in inovacije na prednostnih področjih. Organi za nadzor meje bi morali biti seznanjeni tudi z **najnovejšim tehnološkim razvojem** ter predvidevati trende, izzive in grožnje, saj tudi tihotapske mreže in teroristi uporabljajo najsodobnejšo tehnologijo.
- Agencija Frontex bi morala dejavno sodelovati pri **spremljanju raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti**, ki jih izvajajo države članice, EU in industrija na področjih, ki jih zajema integrirano upravljanje meja, ter drugi ustrezni akterji, vključno s tretjimi državami in drugimi organizacijami.
- Agencija Frontex bi morala pomagati državam članicam in Komisiji pri pripravi in izvajanju relevantnih okvirnih programov Unije za raziskovalne dejavnosti in dejavnosti v zvezi z inovacijami na področju integriranega upravljanja meja.
- Uporaba raziskav in inovacij mora biti v skladu z zahtevami zakonodaje EU o varstvu podatkov.

6. UPRAVLJANJE CIKLA VEČLETNE STRATEŠKE POLITIKE

Glavni cilj cikla politike za evropsko integrirano upravljanje meja je zagotoviti, da bodo politične prednostne naloge EU v naslednjih petih letih ustrezno upoštevane v operativnih ciljih ter dejavnostih evropske mejne in obalne straže.

[33] Člen 3(2) uredbe o evropski mejni in obalni straži.

Čeprav je dolgoročno načrtovanje potrebno, sta zaradi zelo dinamičnega političnega in občutljivega operativnega okolja za evropsko integrirano upravljanja meja potrebna tudi stalno spremljanje razvoja in prožno prilagajanje spreminjajočim se potrebam. Zato bi bilo treba v okviru večletne strateške politike na področju evropskega integriranega upravljanja meja vzpostaviti tudi ustrezen mehanizem za zagotavljanje učinkovitega okvira upravljanja, ki bi spremljal uspešno izvajanje cikla.

Ta mehanizem bi bilo treba vključiti v schengenski cikel, ki se začne z letnim poročilom o stanju schengenske ureditve. Poročilo o stanju schengenske ureditve se sprejme skupaj s tem dokumentom o politiki. Schengenski cikel bo omogočil spremljanje izvajanja cikla evropskega integriranega upravljanja meja v različnih sestavah:

— letno srečanje **schengenskega foruma** bo Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji omogočilo, da pregledajo evropsko integrirano upravljanje meja in zagotovijo dopolnilno politično usmeritev za evropsko mejno in obalno stražo;
— na zasedanjih **Schengenskega sveta**, ki so organizirana vsako četrtletje, bi bilo treba pregledati in sprejeti sklepe o upravljanju schengenskega območja ter zagotoviti politično spodbudo glede ključnih strateških vprašanj v zvezi z izvajanjem evropskega integriranega upravljanja meja. Ta zasedanja so priložnost, da se o zadevah, povezanih z evropsko mejno in obalno stražo, vključno z agencijo Frontex, razpravlja na politični ravni ter da se po potrebi izdajo strateška priporočila in spremlja njihovo izvajanje;
— dodatno strateško usmerjanje bo zagotovljeno tudi na srečanju upravnega odbora Agencije na visoki ravni.

Letne seje v okviru **medparlamentarnega sodelovanja** iz člena 112 uredbe o evropski mejni in obalni straži bi lahko bile priložnost za zagotavljanje učinkovitega izvajanja nadzornih funkcij Evropskega parlamenta nad Agencijo in nacionalnih parlamentov nad zadevnimi nacionalnimi organi pri izvajanju evropskega integriranega upravljanja meja. Seje bi bilo mogoče uskladiti s pripravo letnega srečanja **schengenskega foruma**.

7. SKLEPI

Komisija je ta dokument o politiki pripravila, da bi dosegla skupni dogovor med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o tem, kako naj evropska mejna in obalna straža izvaja evropsko integrirano upravljanje meja v naslednjih petih letih.

Zato Komisija Evropski parlament in Svet poziva, naj razpravljata o tem dokumentu o politiki, v katerem je opredeljena **večletna strateška politika** za evropsko integrirano upravljanje meja, in ji sporočita svoja stališča.

Ker je treba vzpostaviti ustrezne **mehanizme za zagotovitev učinkovitega okvira upravljanja**, ki spremlja izvajanje cikla, Komisija obe instituciji poziva, naj predložita mnenje o njenih zamislih o ciljno usmerjenih usmeritvah, ki bi jih bilo treba zagotavljati bolj redno in bi dopolnjevale petletne **prednostne naloge politike** in **strateške smernice**.

Komisija bo na podlagi političnega prispevka obeh institucij o zgoraj navedenih vidikih sprejela sporočilo, v katerem bo določila večletno strateško politiko za evropsko integrirano upravljanje meja in njeno vodenje.

Časovni okvir cikla evropskega integriranega upravljanja meja	
Ukrepi za izvajanje cikla večletne strateške politike	***Okvirni časovni razpored***
Komisija predloži dokument o politiki, v katerem je opredeljena večletna strateška politika za evropsko integrirano upravljanje meja.	2. četrtletje 2022
Evropski parlament in **Svet** razpravljata o dokumentu o politiki, v katerem je opredeljena večletna strateška politika za evropsko integrirano upravljanje meja.	3. četrtletje 2022
Komisija sprejme sporočilo o večletni strateški politiki za evropsko integrirano upravljanje meja.	4. četrtletje 2022
Evropska agencija za mejno in obalno stražo sprejme tehnično in operativno strategijo za evropsko integrirano upravljanje meja.	2. četrtletje 2023 (šest mesecev po sporočilu Komisije)
Države članice uskladijo nacionalne strategije za integrirano upravljanje meja.	4. četrtletje 2023 (12 mesecev po sporočilu Komisije)
Komisija oceni večletno strateško politiko za evropsko integrirano upravljanje meja.	4. četrtletje 2026 (48 mesecev po sporočilu Komisije)
Komisija predloži drugi dokument o politiki, v katerem pripravi naslednjo večletno strateško politiko za evropsko integrirano upravljanje meja.	konec leta 2027